

THE SOCIETY OF THE CARPATHIAN BASIN IN MAPS

KÁROLY KOCSIS
Geographical Institute, RCAES, ELRN, Budapest

5th Conference of Association of Hungarian-American Academicians (AHAA/AMAT)
September 23 – 25, 2021, Washington D. C., USA

2021

NATIONAL ATLAS OF HUNGARY

— SOCIETY —

Károly Kocsis
(editor-in-chief)

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Régi igazság, hogy az a hatás, amelyet egy nemzet a világra gyakorol, nem mindig arányos méretével, ahogy sokszor nem esik egybe hazája politikai, nyelvi vagy földrajzi határaitól sem. Mi, magyarok nagyon jól ismerjük ezt az érzést, hiszen annak ellenére, hogy a Föld népességének csupán 0,2%-át tesszük ki, mégis olyan találmányokat adtunk a világnak, mint például a presszógép, a golyóstoll vagy a számítógép.

Amerikában annak idején még az is elterjedt rólunk, hogy egyenesen a Marsról származunk, amit az egyik legnagyobb magyar tudós, Teller Ede állítóg azal is megerősített, hogy olykor E. T.-ként írta alá a nevét. Az igazság természetesen ennél jóval bonyolultabb. A legtöbb nép által csavarnak tartott észjárásunk forrását nem egy marsbeli tájon találjuk meg, hanem itt, Európa közepén, a Kárpát-medencében.

Ennek a különös világnak a bemutatására szolgál Magyarország Nemzeti Atlaszának Társadalom című köteté, amely nemcsak arra ad válaszokat, hogy miként jött létre ez a sokszínű és kreatív kulturális közege, melynek egyik legszebb példája Budapest, hanem arra is rámutat, hogy milyen kihívásokkal szembesül a magyar társadalom jelenleg, a XXI. század harmadik évtizedére ráfordulva.

Mind Ezek után azt kívánom minden kedves olvasónak, hogy forgassák ezt a kötetet érdeklődéssel, ha pedig kedvet kapnak hozzá, akkor – hazánkat bebarangolva – győződjenek meg az itt leírtakról a saját szemükkel is.

ORBÁN VIKTOR
miniszterelnök

AJÁNLÁS

Köszöntöm az Olvasót!

A Magyar Nemzeti Atlasz Társadalom címet viselő köteté a társadalom térszerkezetének bemutatására vállalkozik. A statisztika és a térképészet eszközeinek összekapcsolása révén óriási hozzáadott érték állt elő, amely a demográfiai és társadalmi folyamatok térbeli változosságának bemutatásán keresztül hozzájárul a folyamatok mélyebb megismeréséhez, a jelenségek közötti kapcsolatok jobb megértéséhez.

A társadalmat mi, emberek alkotjuk, akik sokféleek vagyunk, változatos életformák jellemzők bennünk. Meghatározott normák, hagyományok, kötések mentén éljük mindennapi életünket és éljük meg ünnepeinket. Mindez nem elvont térben történik, hanem földrajzilag és kulturális szempontból meghatározható helyen, a Kárpát-medencében, Magyarországon, az ország különböző tájain, településeiben, a települések utcáiban, terein, vagyis térképen jól ábrázolható helyszíneken.

A társadalom jellemzőit térképen látva óhatatlanul meglepednénk a tájak, a városok, a folyók, amelyek elválasztanak és a hidak, amelyek összekötnek minket. Kis képzelettel látjuk az embereket, akik kreativitásukkal és munkájukkal hozzájárulnak az ország gyarapodásához, dolgoznak, tanulnak, nevelik gyermekeiket és gondoskodnak szüleikről, pihennek, szórakoznak, gyógyulnak vagy – igen, nemcsak élnek, hanem –halnak is. Látjuk az embereket, akik ezt az országot magukénak vallják, szeretik, építik, szépítik, vagy néha egy időre elhagyják közös otthonunkat. Felsejlik a múlt, amely hatást gyakorol ránk, és talán a jövő is, amelynek alakítása a mi felelősségünk is.

Bízom benne, hogy ezt a kötetet ugyanolyan élvezettel forgatják az olvasók, amilyen élvezetet az összeállítás során éreztek mindazok a kiváló szakemberek, akik megszületésének részesei.

VUKOVICH GABRIELLA
a Központi Statisztikai Hivatal elnöke

Köszöntöm az Olvasót!

A mikor Klaudiosz Ptolemaiosz (90–168) a második században megírta a *Geographiké hyphégésis* című könyvét, megalkotva egyszerűen a térképét is, akkor munkájában számos forrásra támaszkodott. Felhasználta a földmérők, az utazók, a néprajz iránt érdeklődők híradásait, a *poiesis epistolai* (azaz a híres városok) listáit, a csillagászok, a matematikusok tudását és minden más elérhető ismeretet. Ezeket foglalta össze az *oikoumené* grafikus ábrázolásában.

Az ő nyomdokaiba lépve alkotta meg Keleten Músa al-Khwarizmi (780–850) a saját világterképének leírását al-Ma'mún (813–833) abbászida kalifa uralkodásának idején. Az iszlám világának ez a kiemelkedő tudósa egyrészt átvette a görögöknél elérhető ismereteket a hagyományos tévedésekkel együtt (az ókorban gyakran összekeverték a folyókat a Jaxartéstól – mai nevén Szir-darja – a Tanaisig, azaz a Donig), másrészt kiegészítette azokat az újabb ismeretekkel. Beledolgozta az Abbászida Birodalom hivatalos postautjainak ismeretétől az utazók leírásaiig terjedő egyéb forrásainak az anyagát is, figyelembe vette a politikai változásokat, új birodalmak keletkezését, így ő is elérte, hogy egy szavakban leírt térkép grafikusán összefoglalta a lakott világról elérhető összes tudást.

Ezt a hagyományt folytatja tovább Magyarország Nemzeti Atlasza is, melynek az előttünk fekvő, Társadalom című köteté egy olyan sorozat újabb tagja, amely tartalmazza hazánkról, a Kárpát-medencéről, és azon belül a mai Magyarországról grafikusán ábrázolható, elérhető ismeretek tetemes részét. Fontos kordokumentum, amelyet majd nemcsak földrajztudósok, hanem történetek, gazdasági szakemberek, politikusok és mindenki más nagy haszonnal forgathatnak.

A térképében gyönyörködők ne tévesszék szem elől, hogy mekkora kiterjedésű, és milyen sokrétű tudást tartalmaz e kötet.

MARÓTH MIKLÓS
az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat elnöke

1 HUNGARY, THE CARPATHIAN AND PANNONIAN BASIN

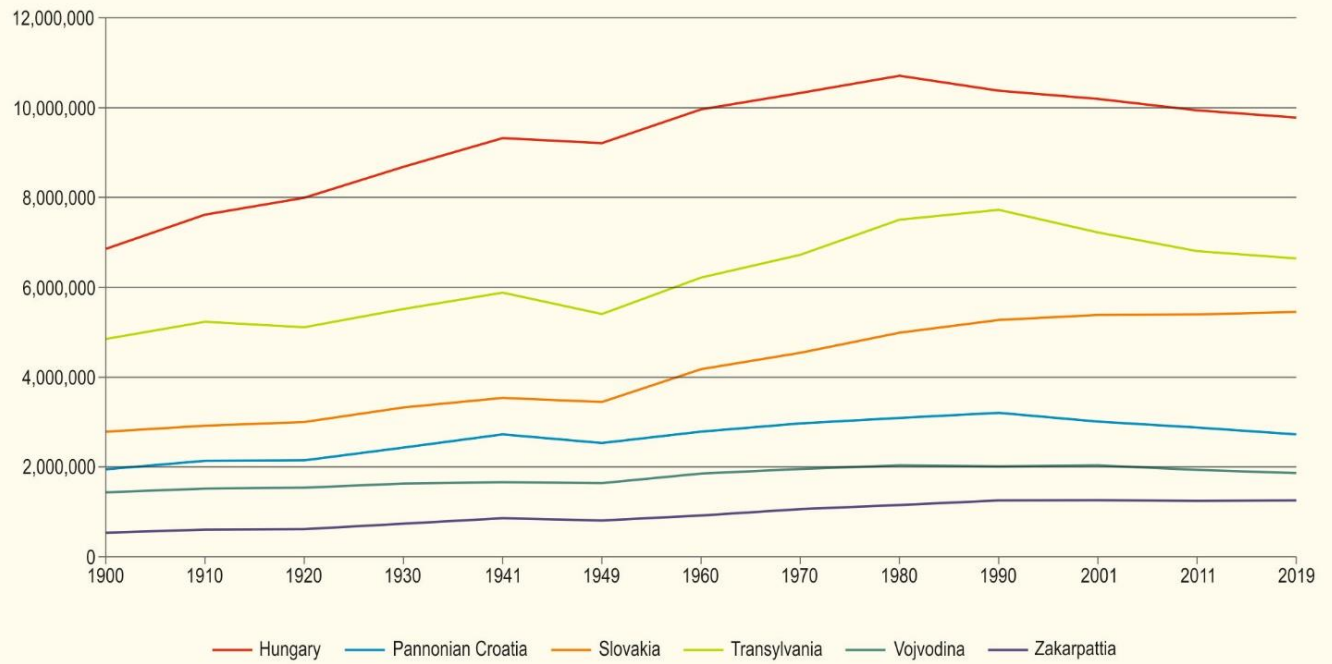
Pannonian Basin:
is a geographical and natural phenomenon, meaning the actual basin between the Alps, the Carpathians and the Dinarides

Carpathian Basin:
Is the historical-cultural homeland and autochthonous settlement area of Hungarians. In fact, the historical territory of Hungary.

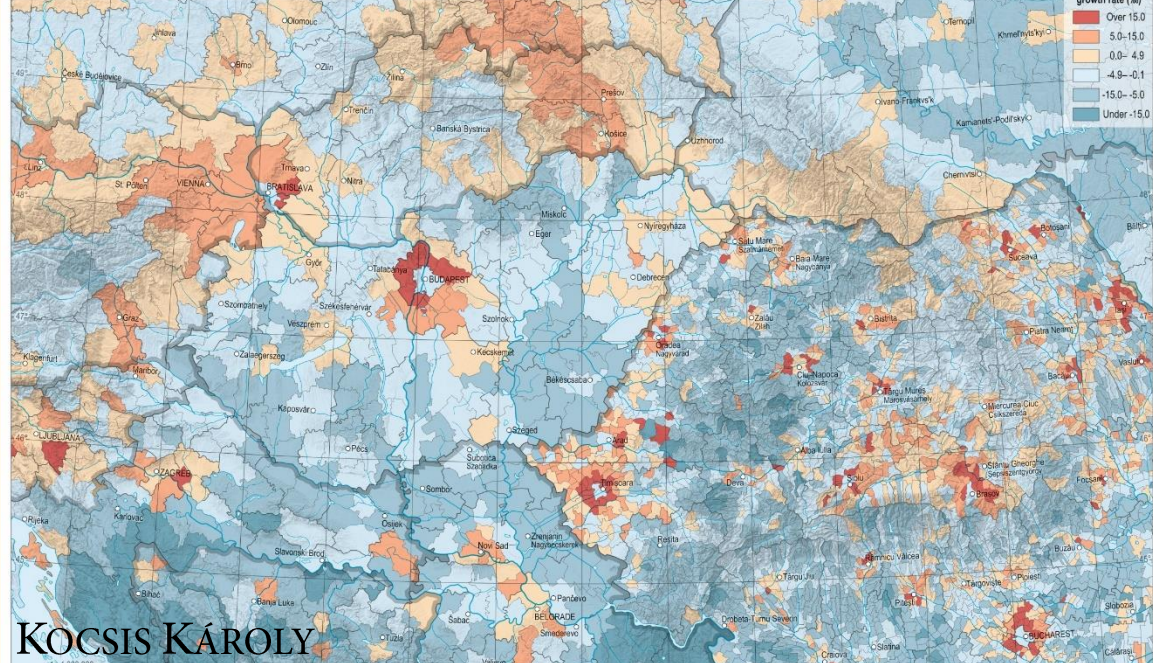
POPULATION NUMBER POPULATION DENSITY

3 POPULATION CHANGE IN CERTAIN REGIONS OF THE CARPATHIAN BASIN (1900–2019)

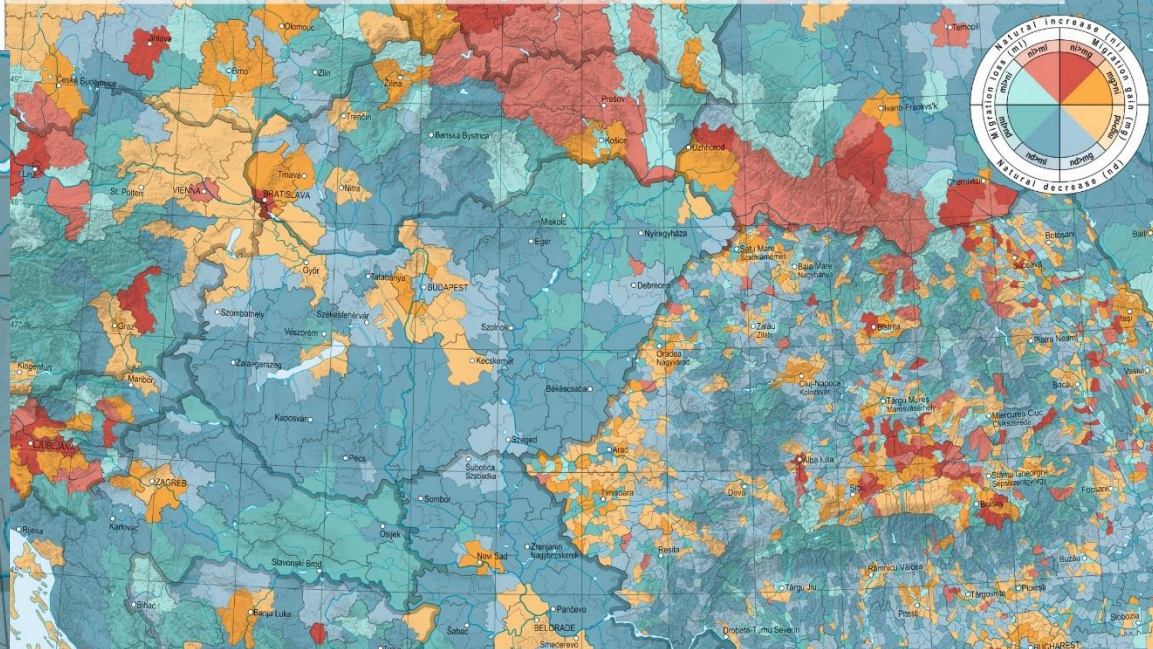
KOCSIS KÁROLY

6 POPULATION CHANGE IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA (1990–2018)

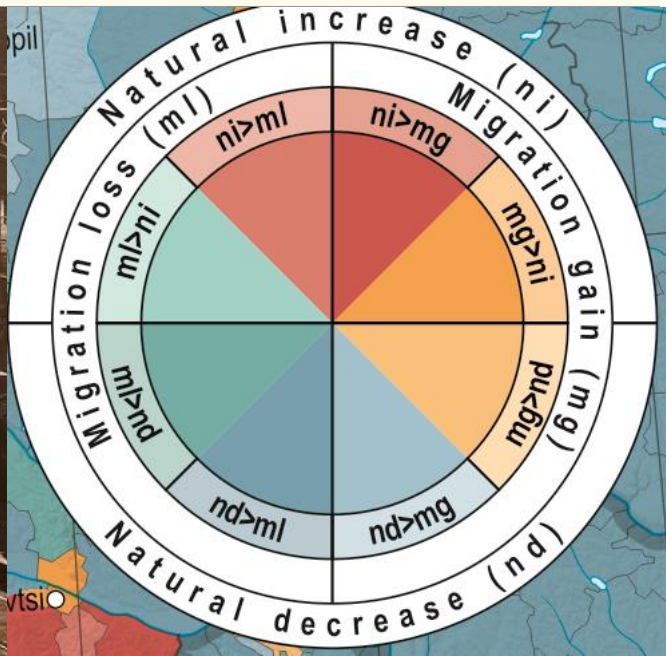

KOCSIS KÁROLY

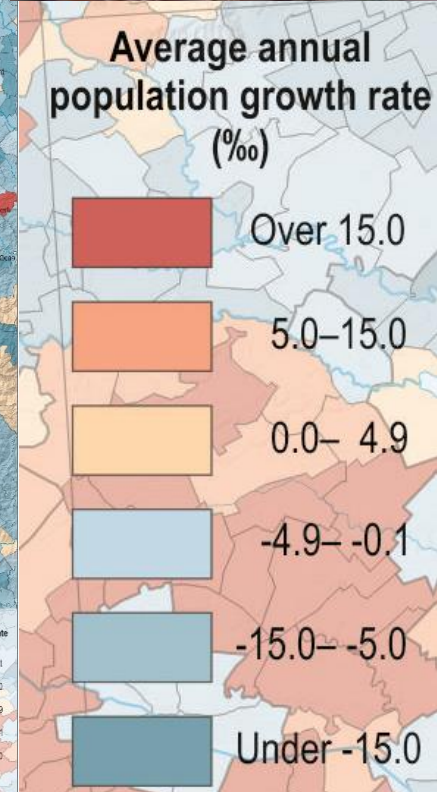
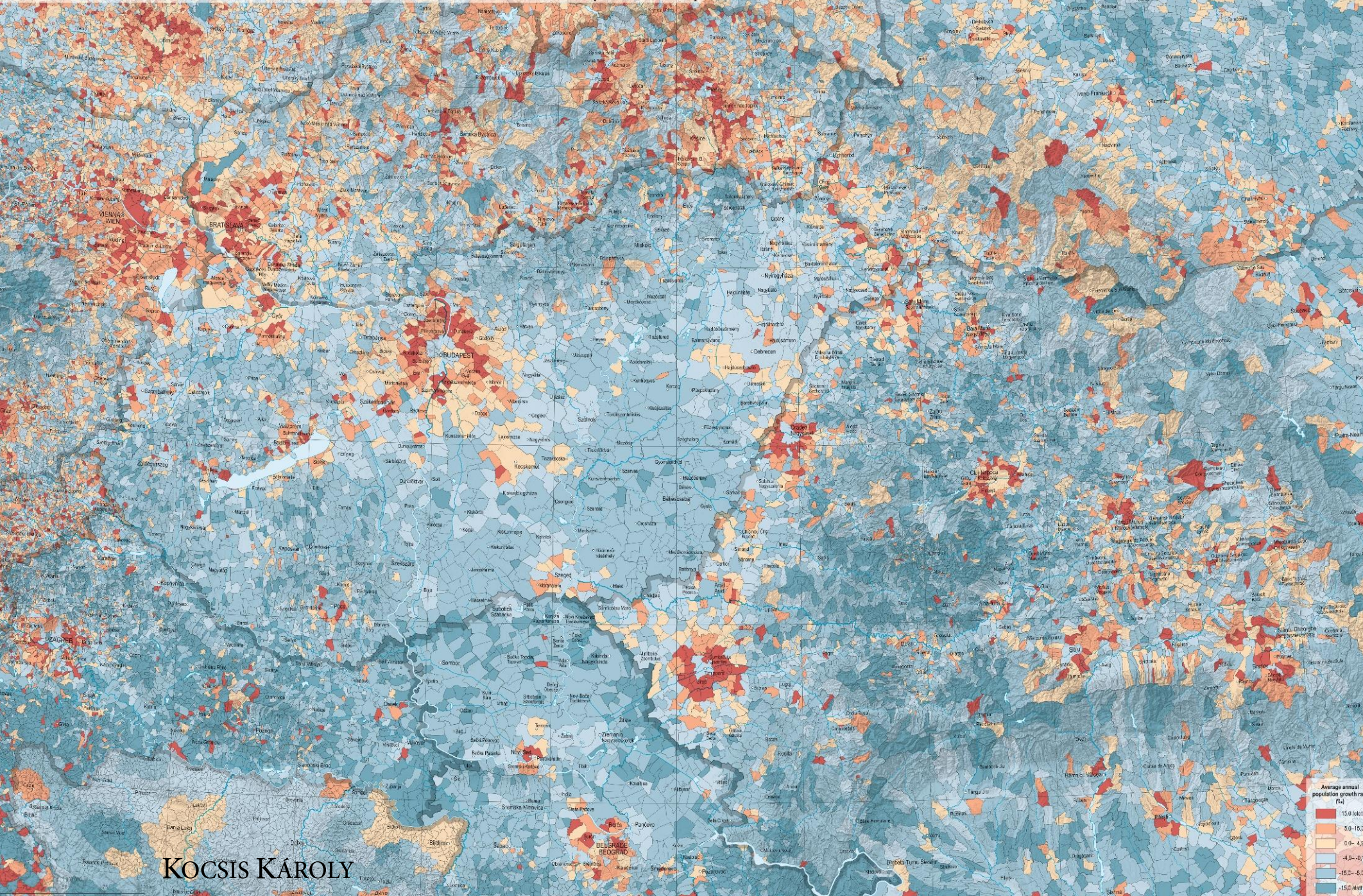
7 COMPONENTS OF THE POPULATION CHANGE IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA (2001–2018)

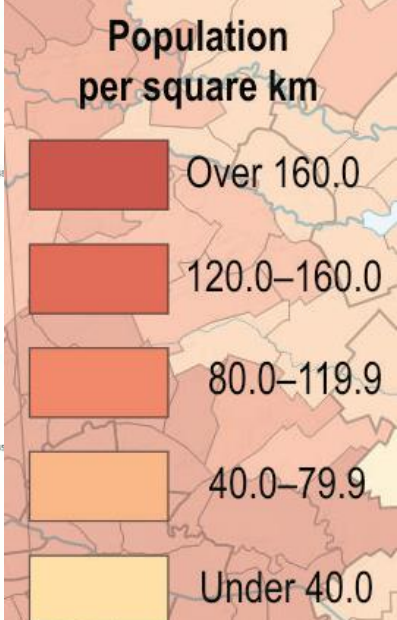
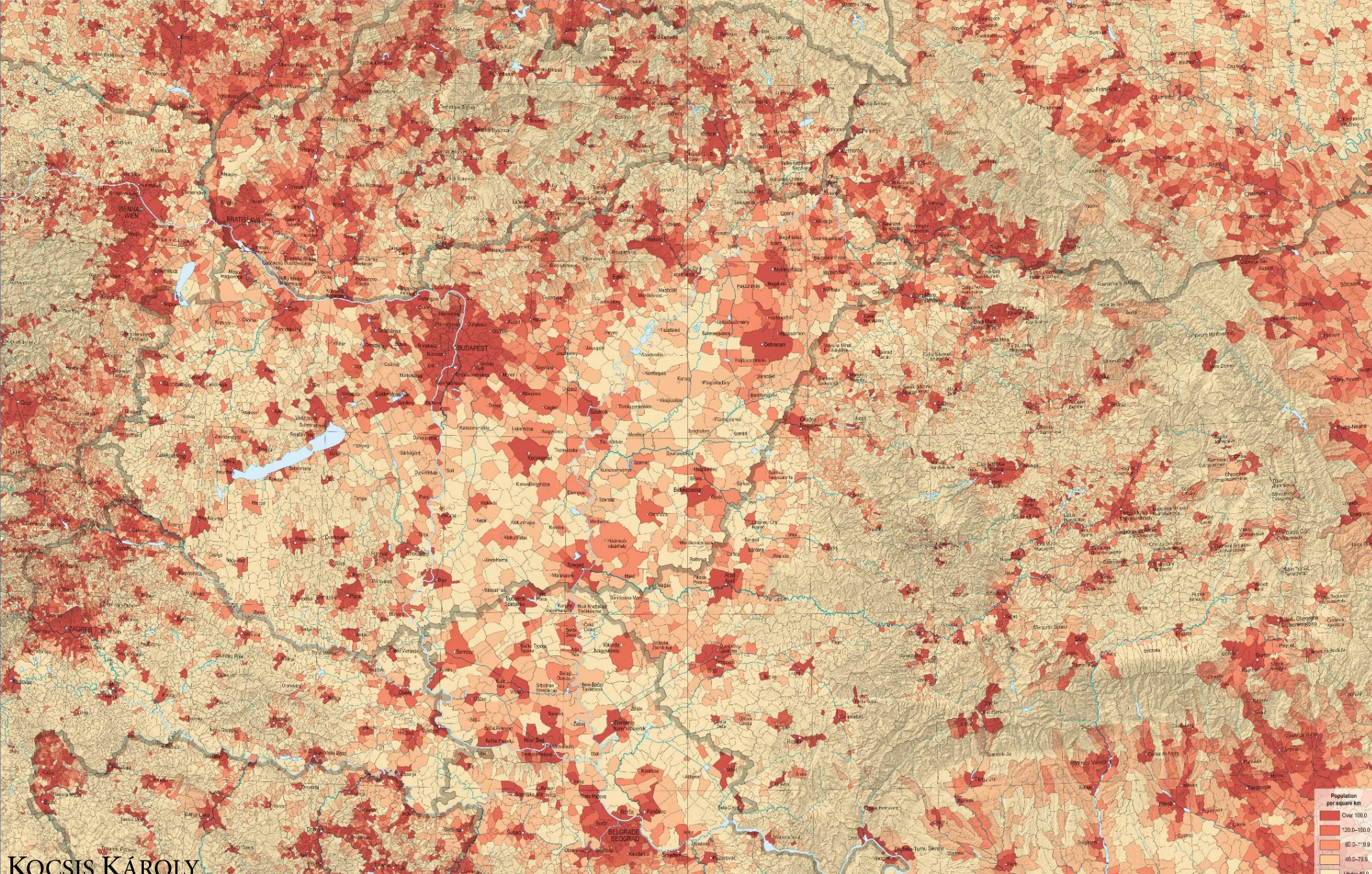
KOCSIS KÁROLY

POPULATION CHANGE IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA (2001-2018)

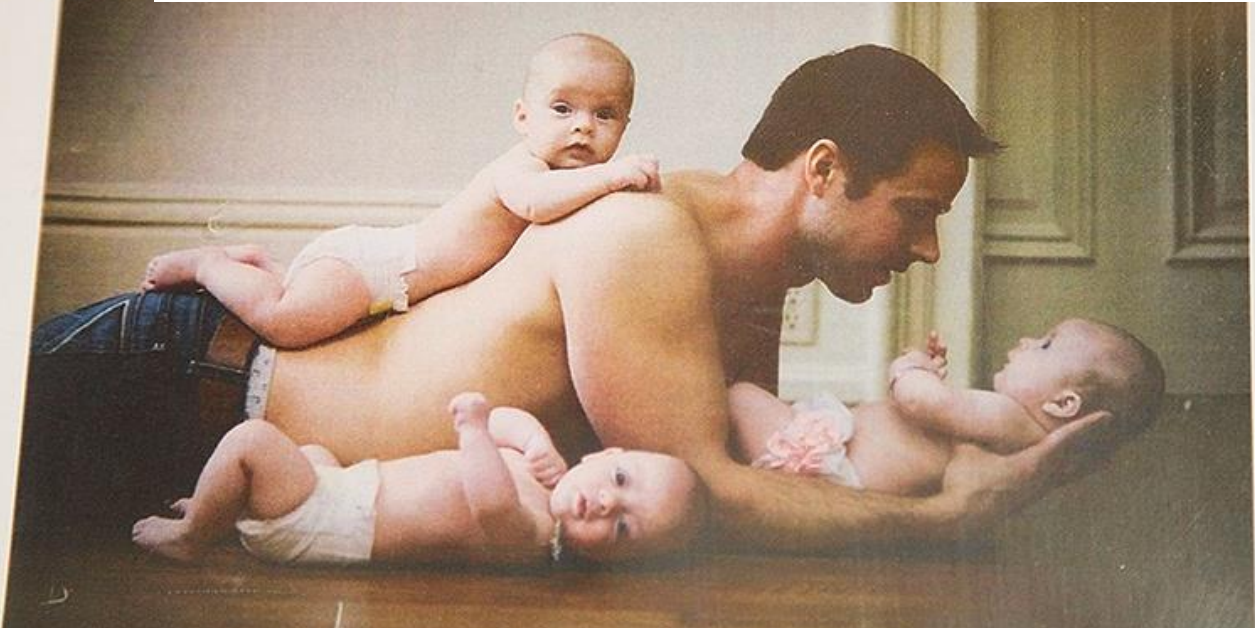

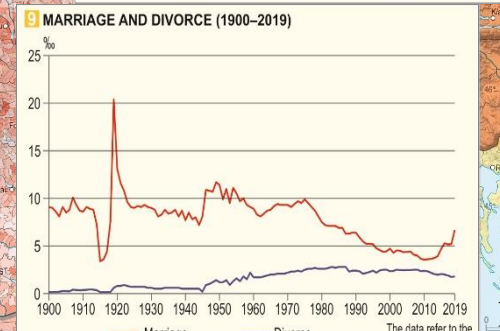
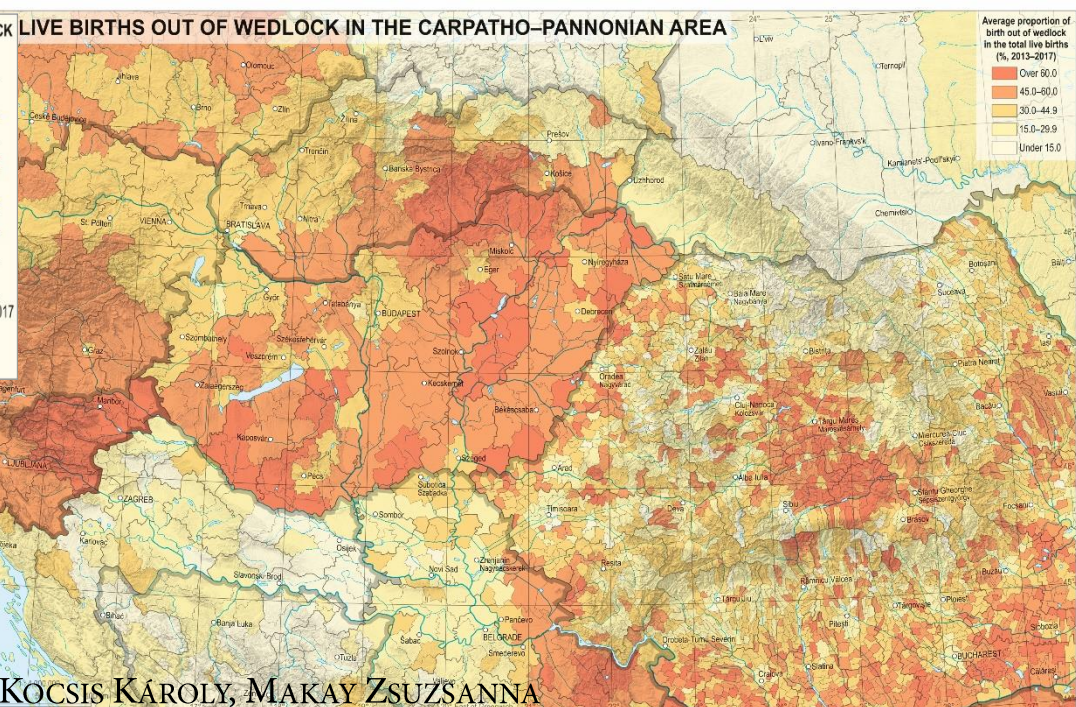
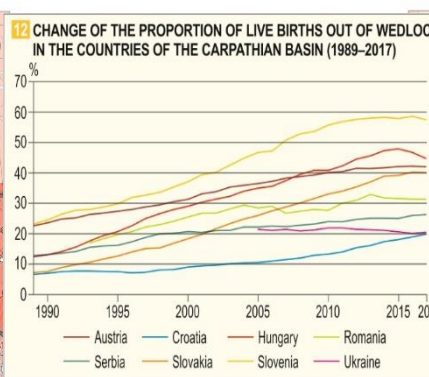
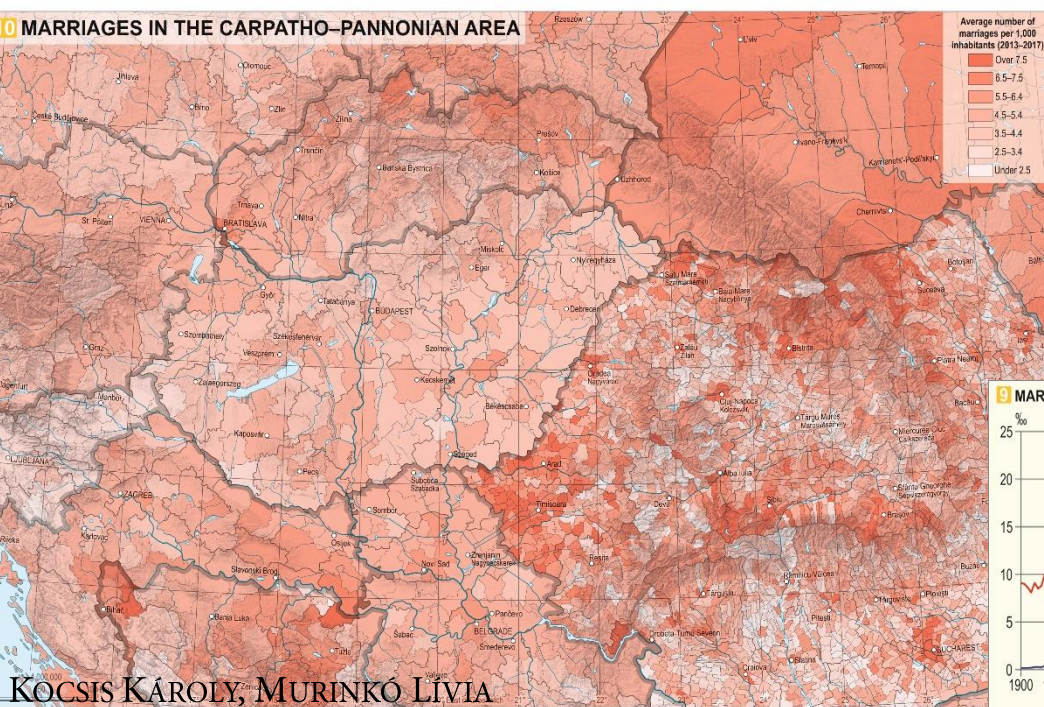
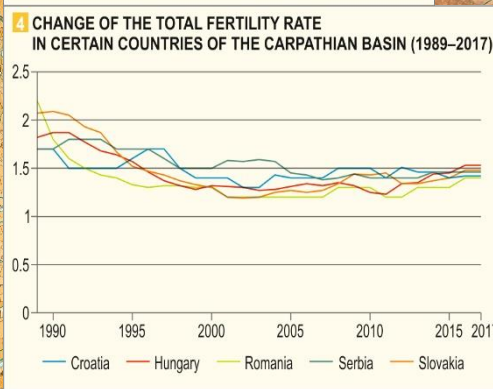
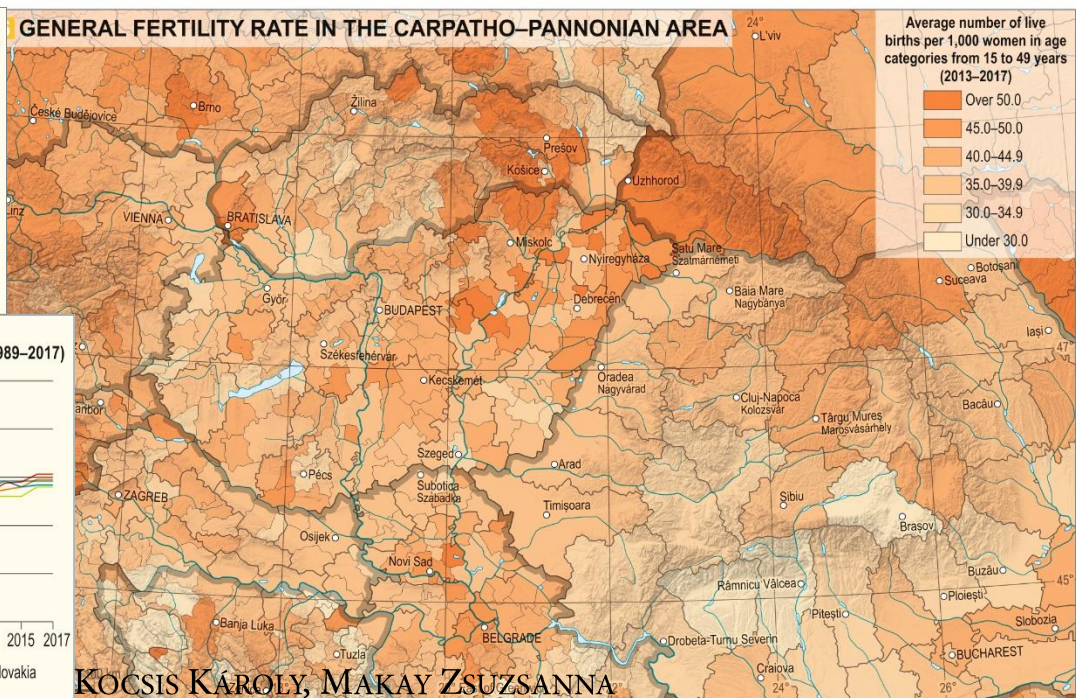
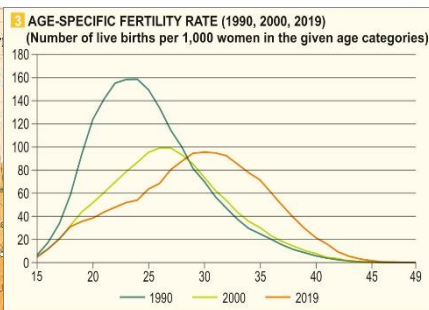
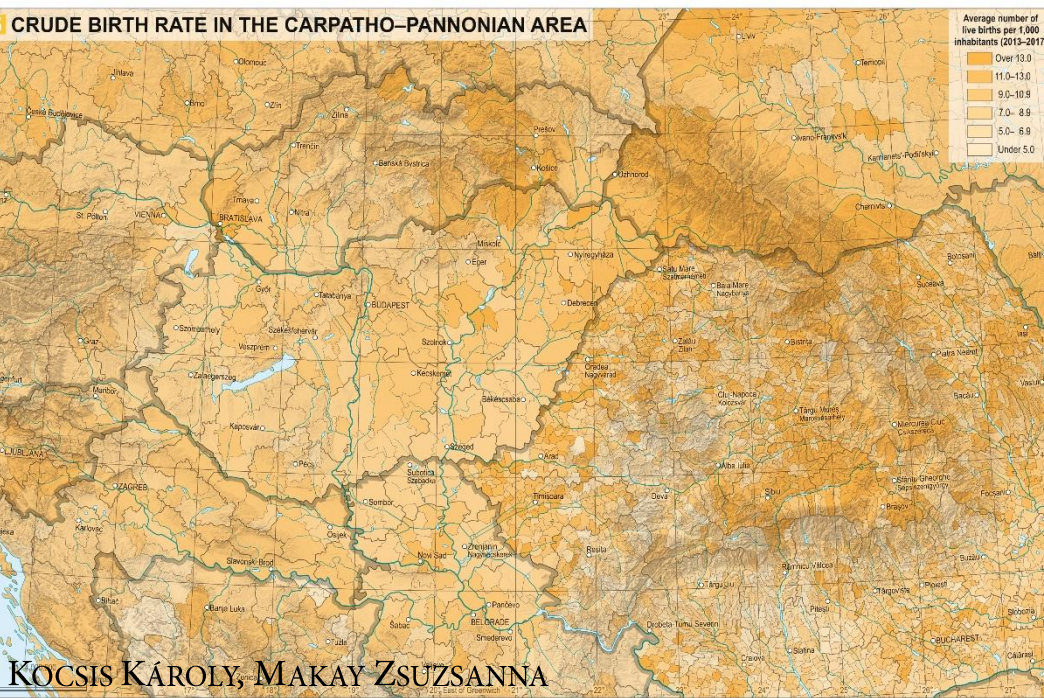
14 POPULATION DENSITY IN THE CARPATHIAN BASIN (2018)

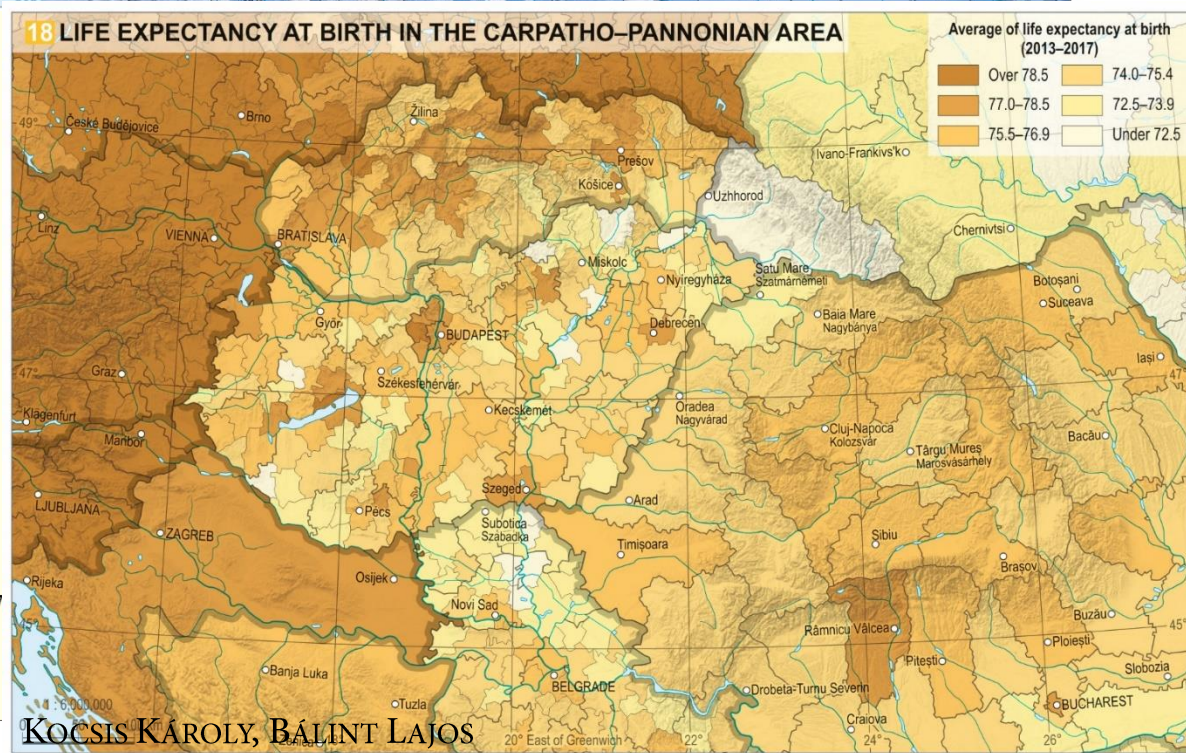
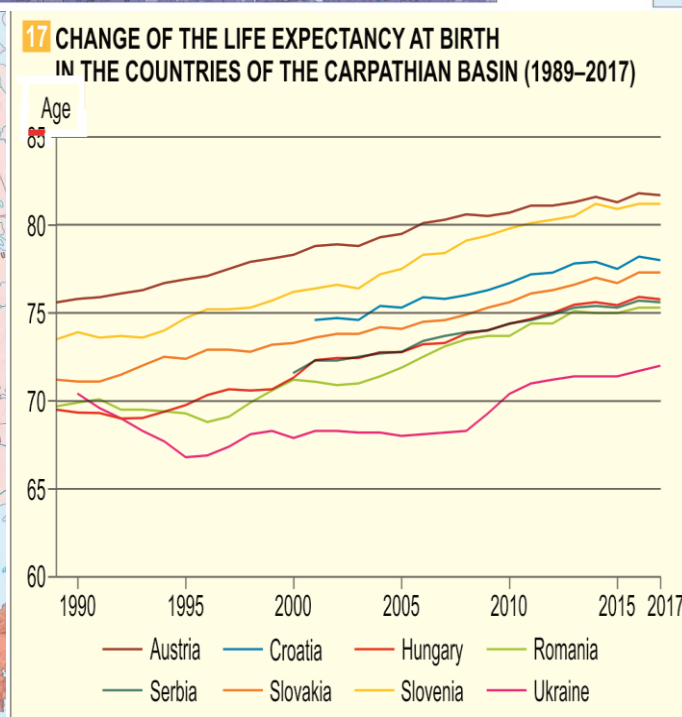
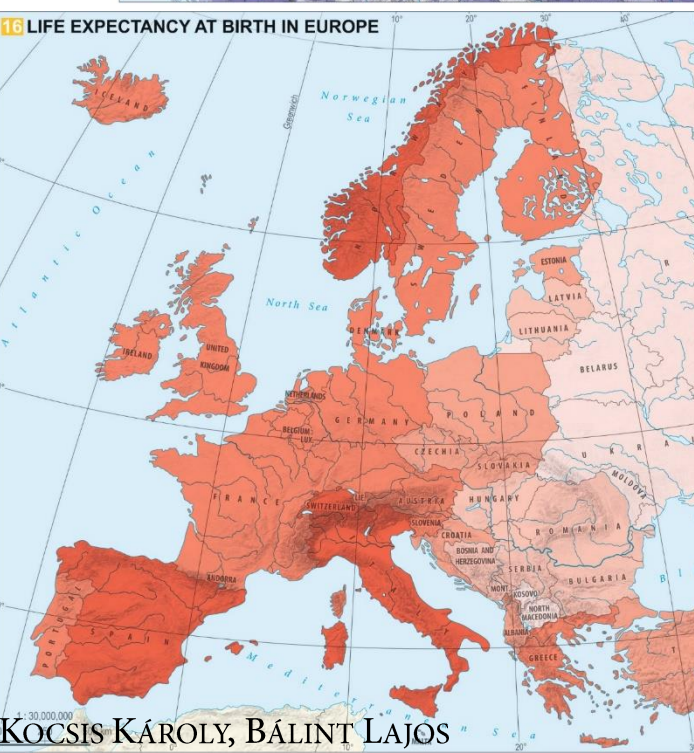
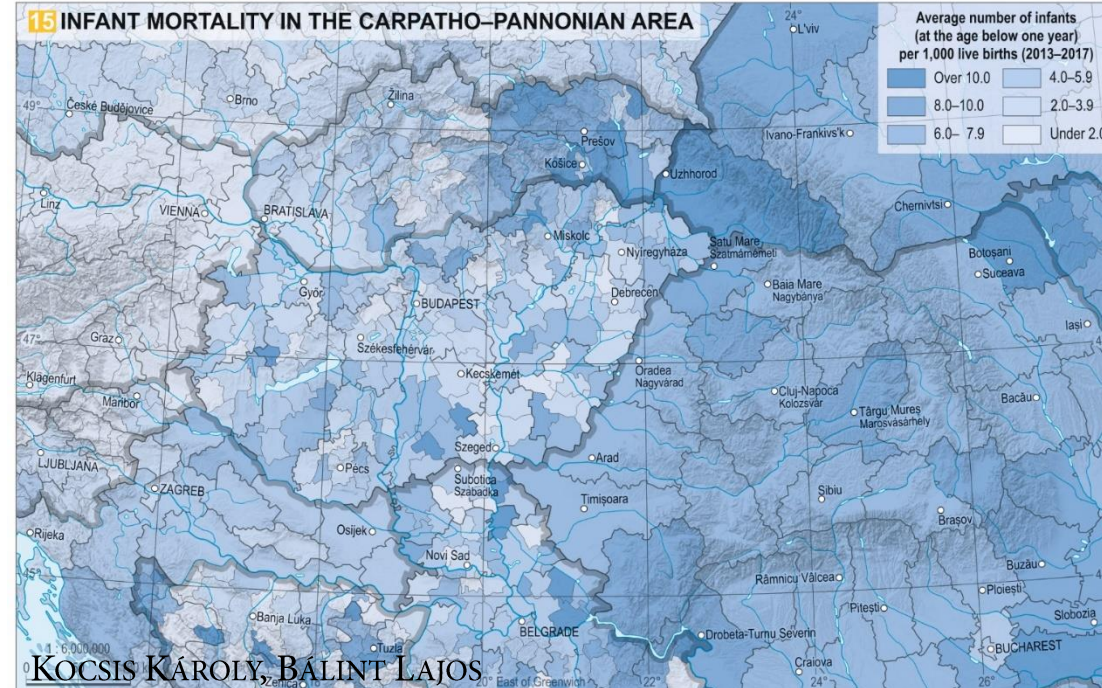
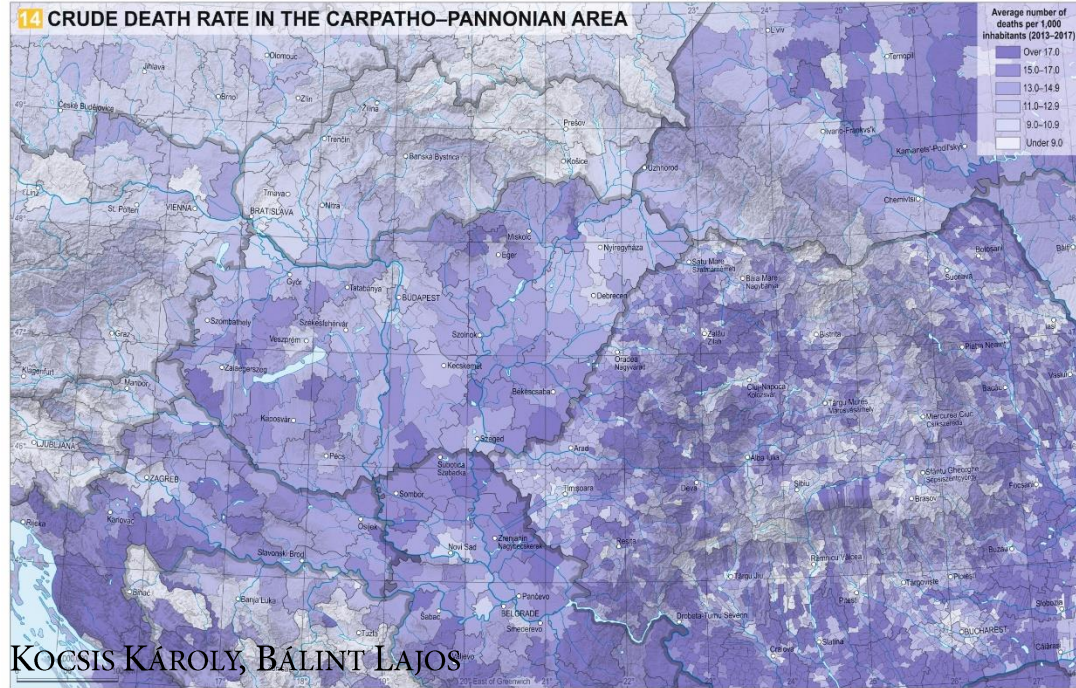

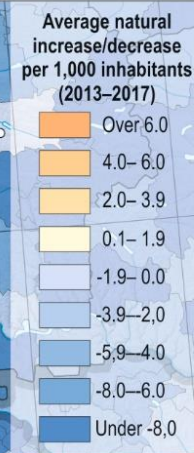
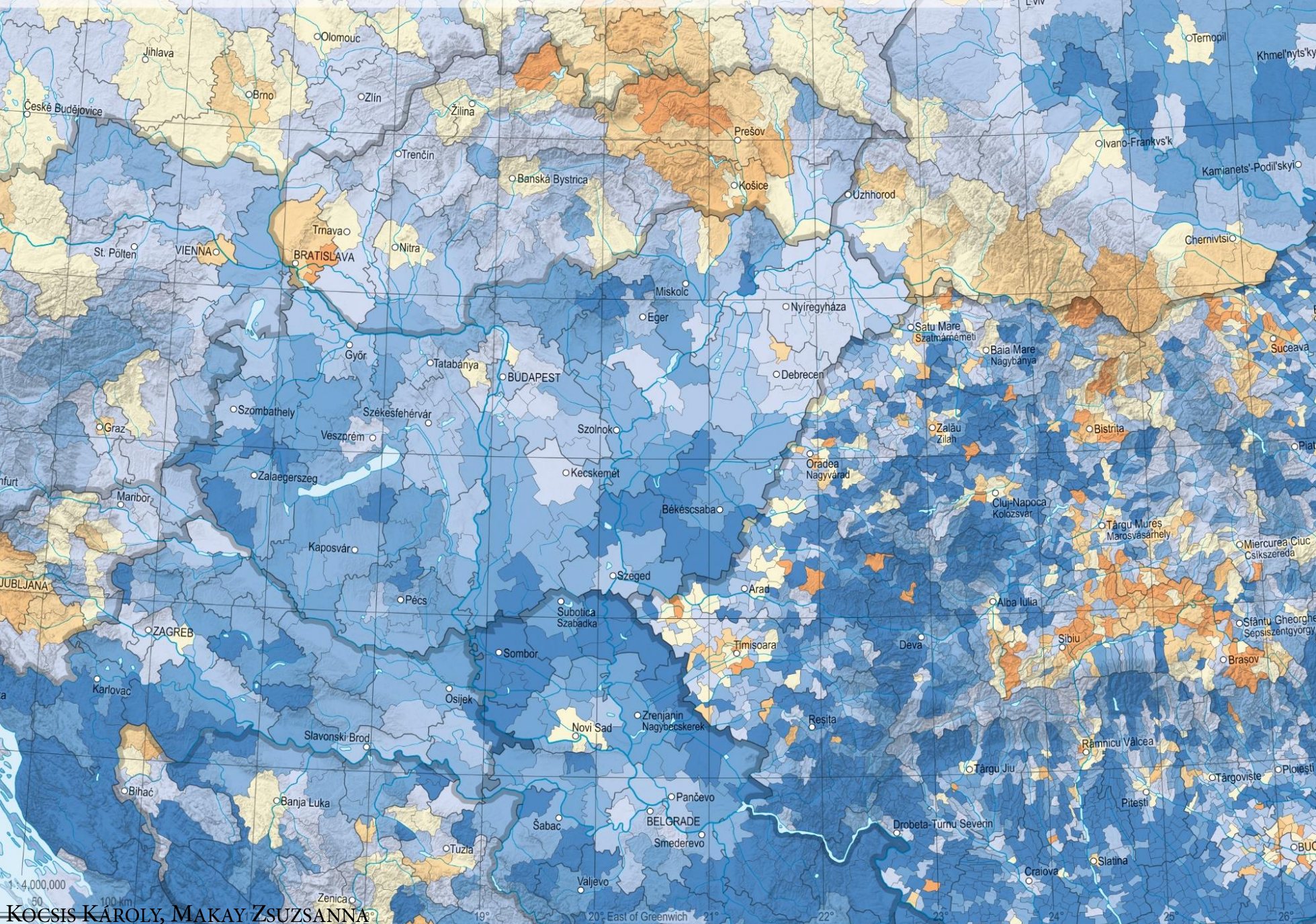
NATURAL CHANGE OF POPULATION

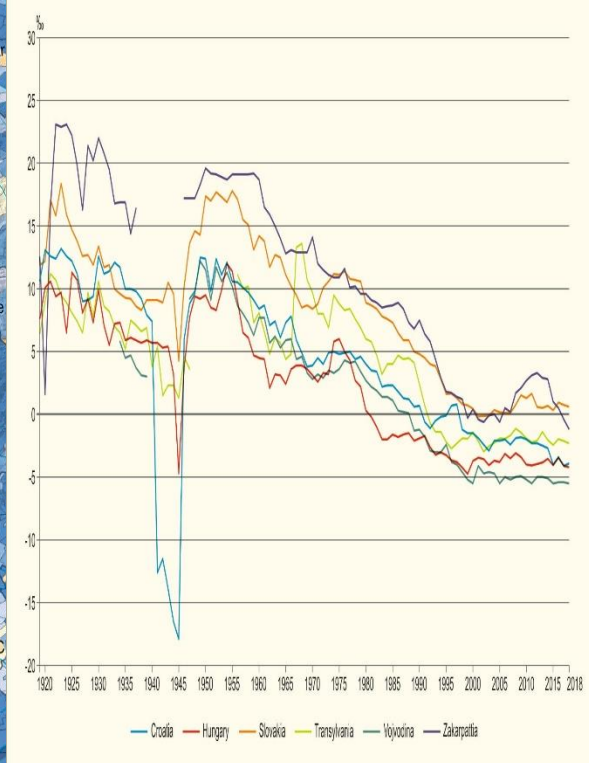

NATURAL INCREASE / DECREASE IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA

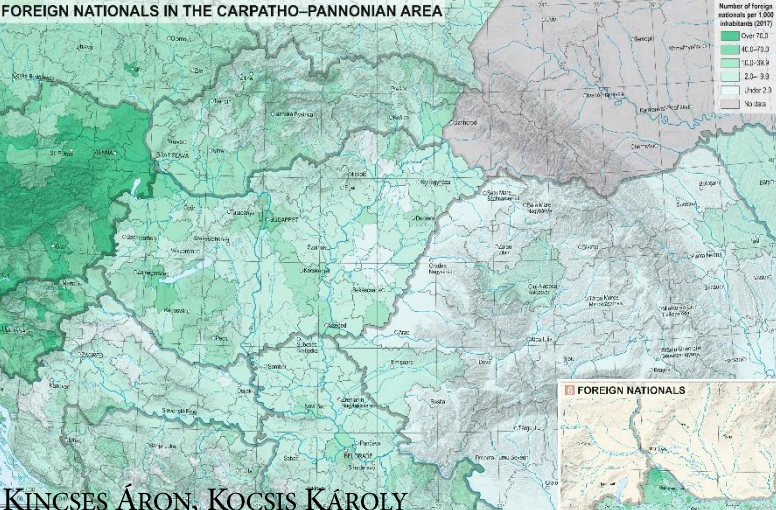

25 NATURAL INCREASE / DECREASE IN CERTAIN REGIONS OF THE CARPATHIAN BASIN (1919–2018)

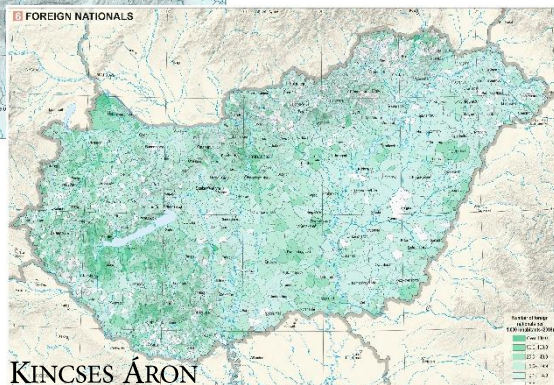

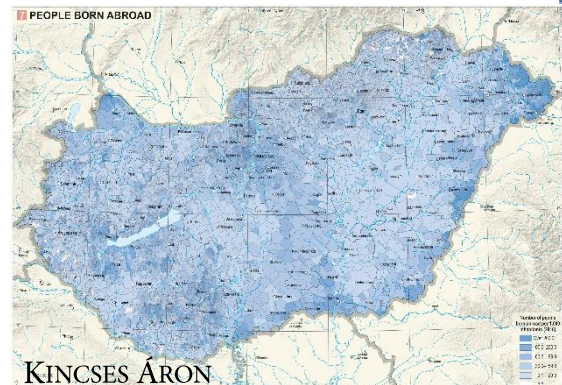
MIGRATION

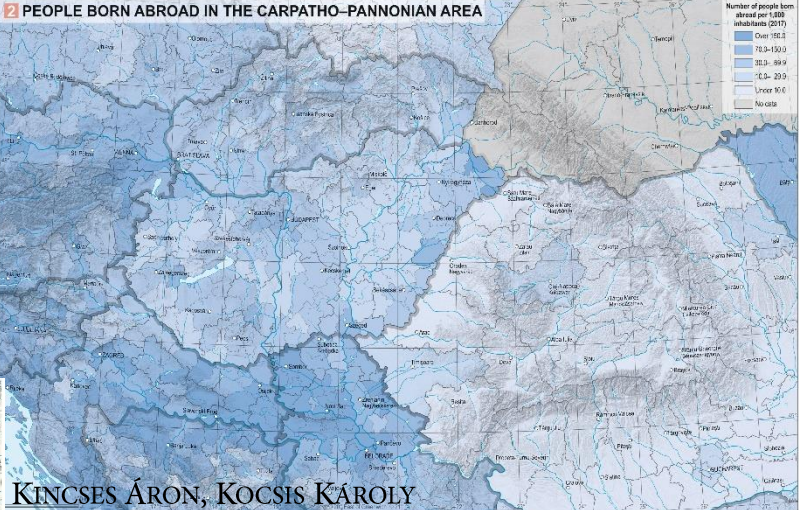
KINCSES ÁRON, KOCSIS KÁROLY

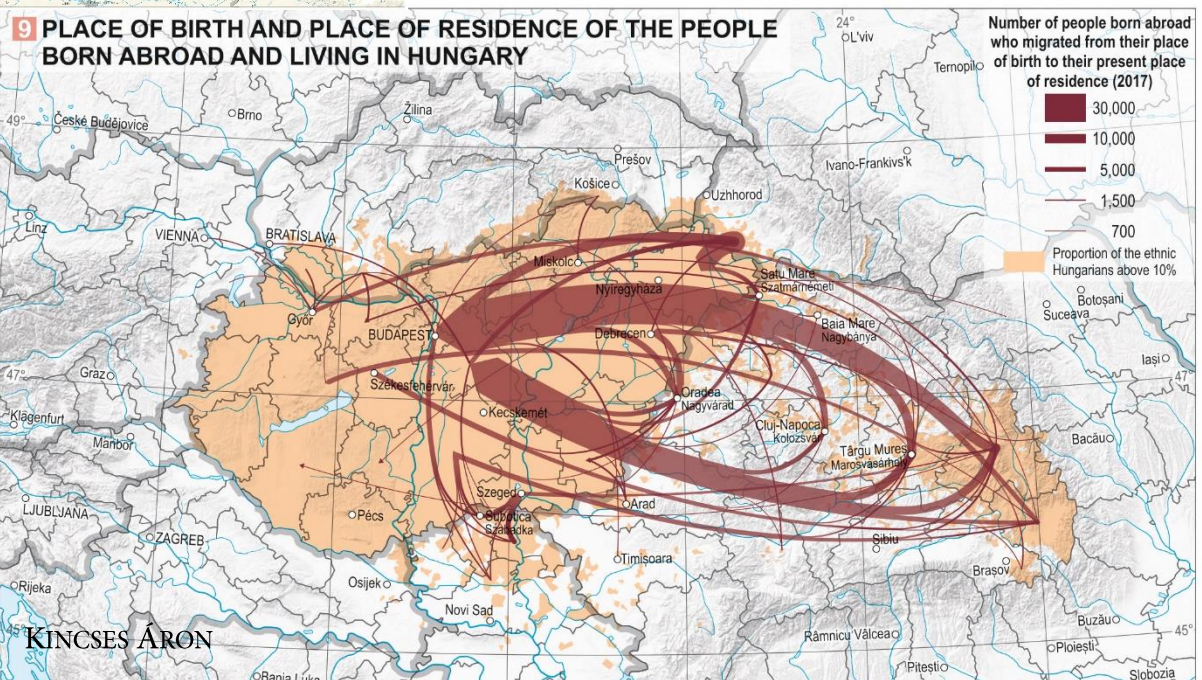
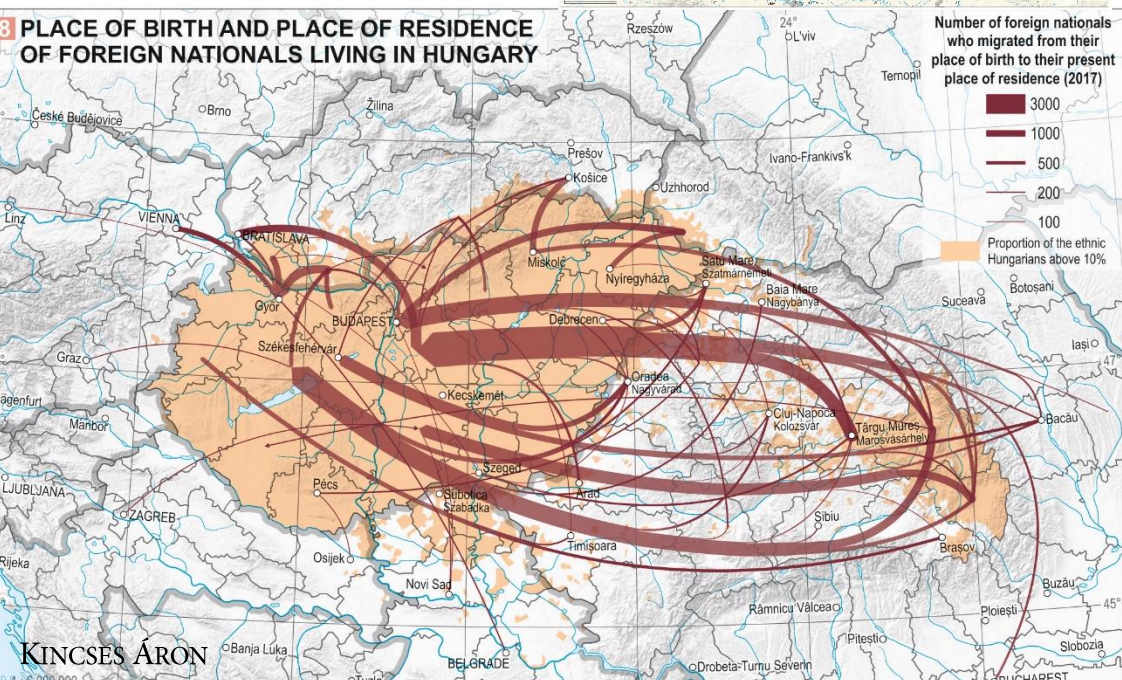
KINCSES ÁRON

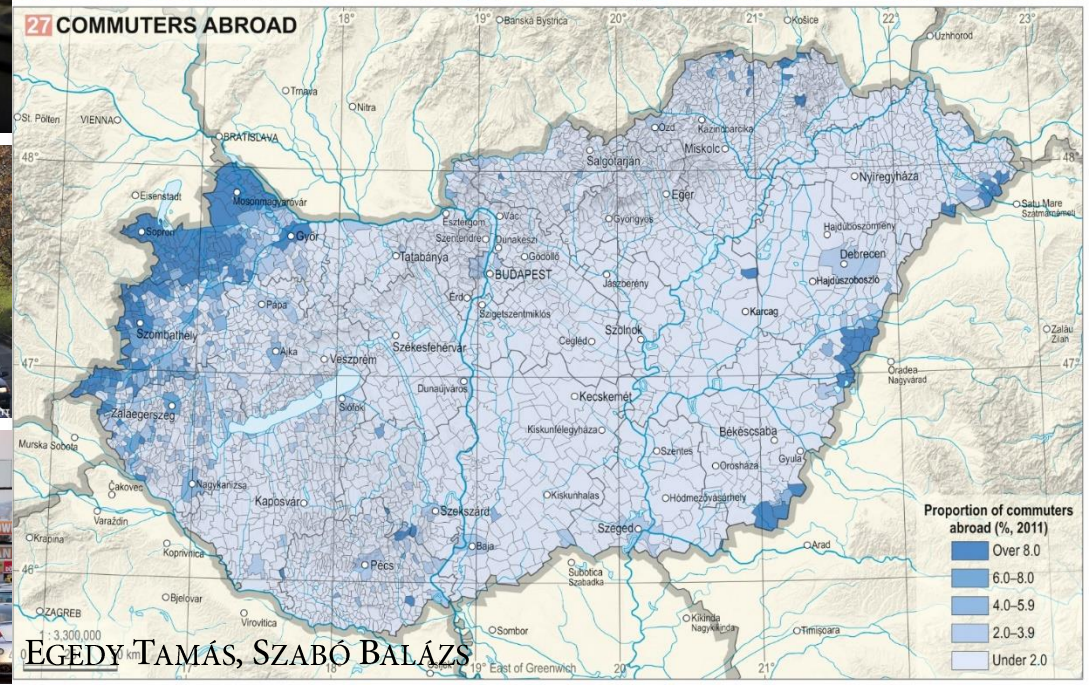
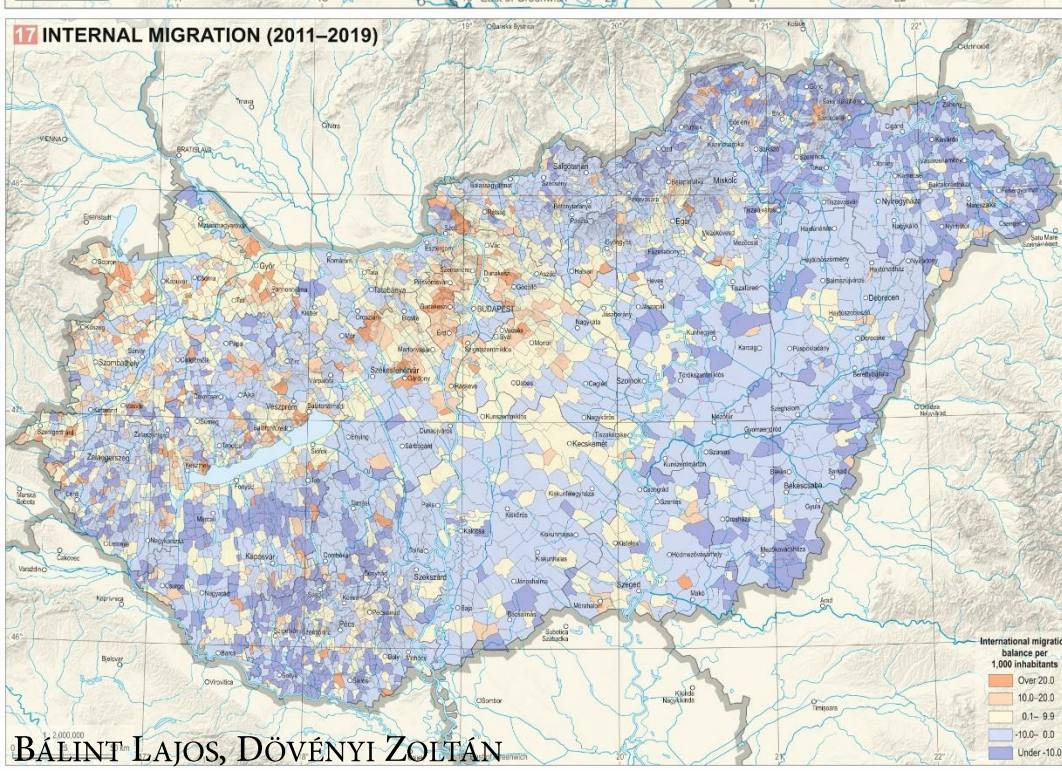
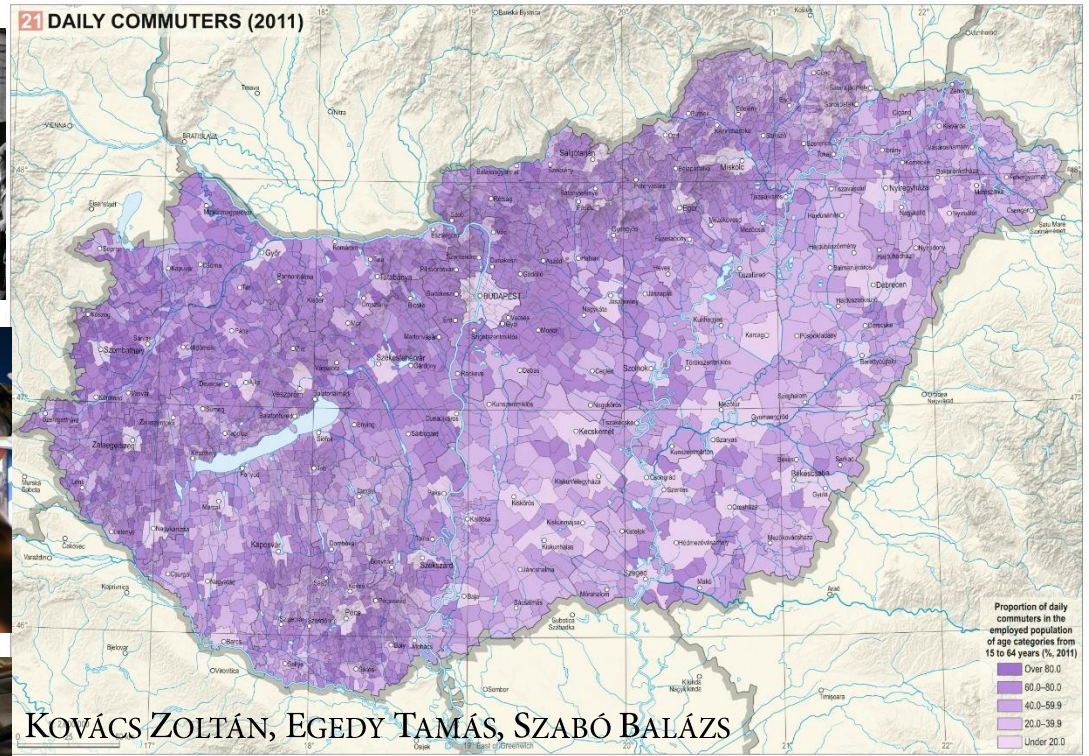
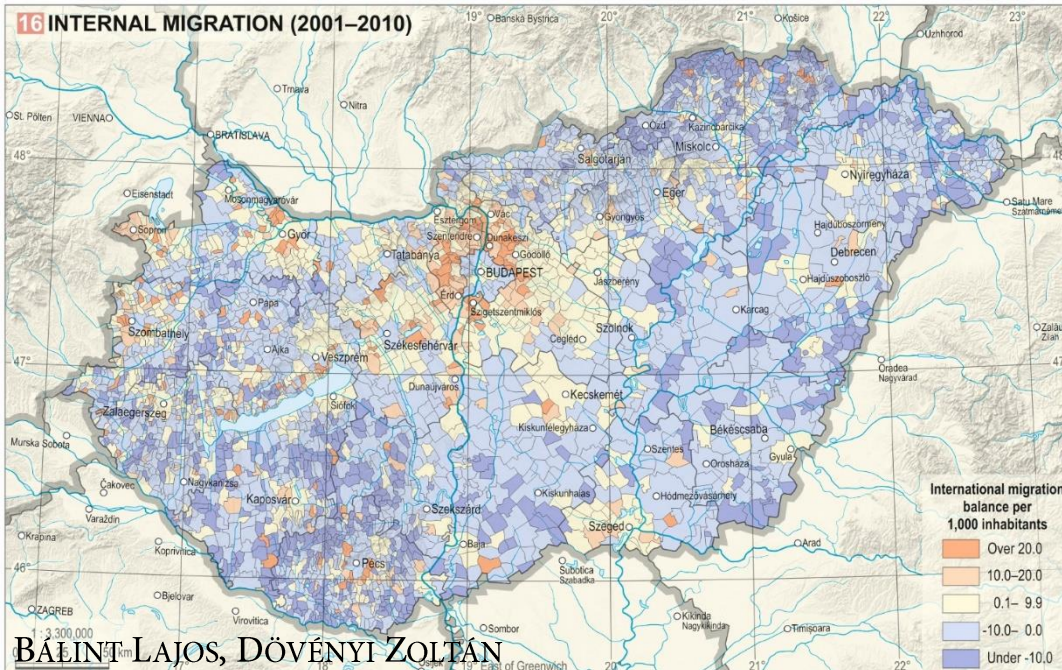

KINCSES ÁRON

KINCSES ÁRON, KOCSIS KÁROLY

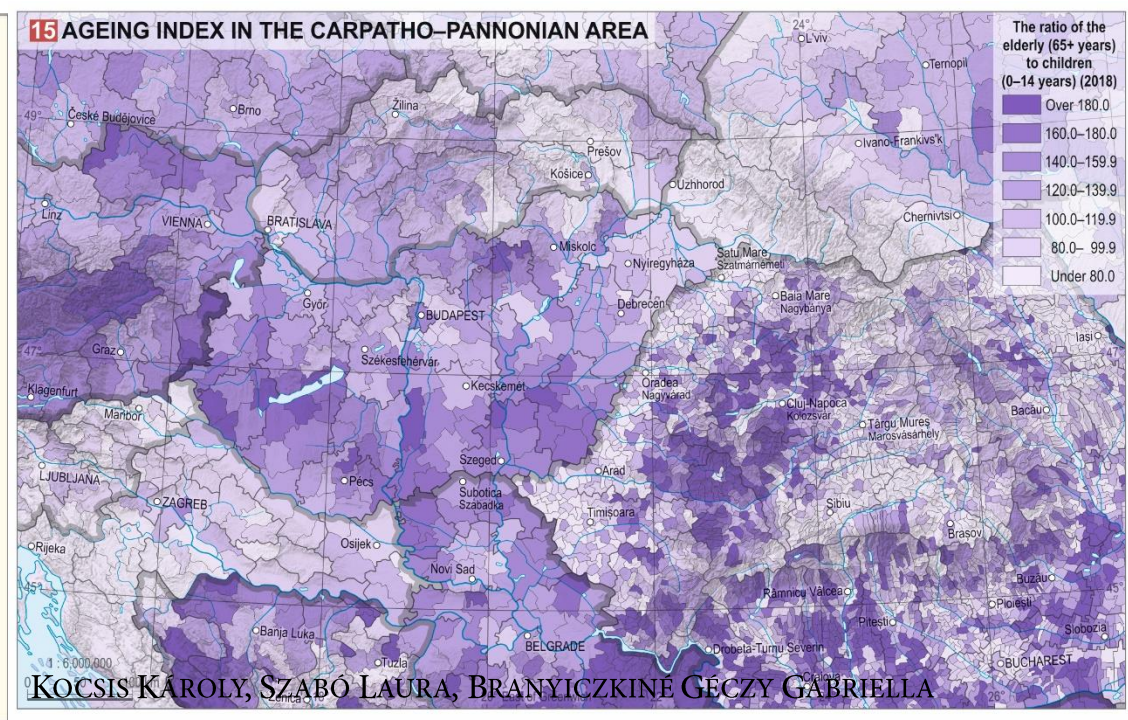
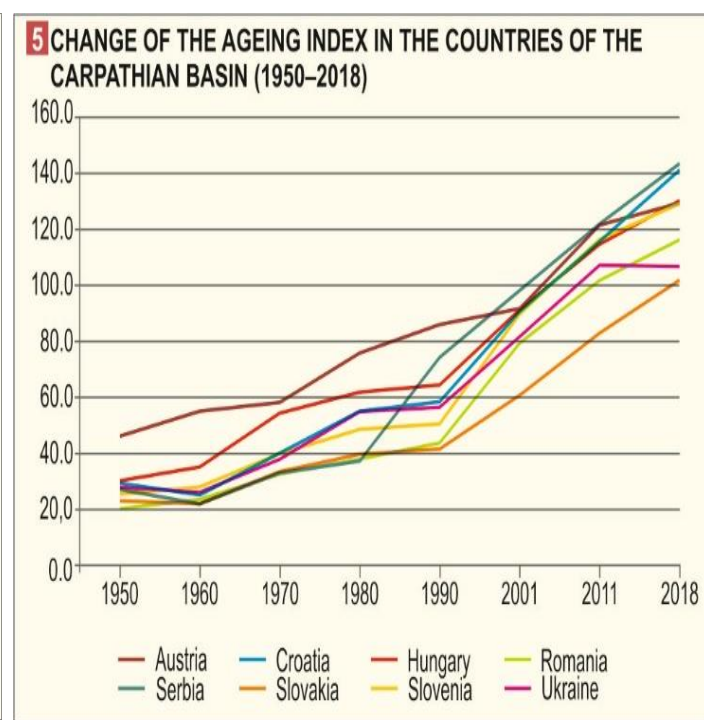
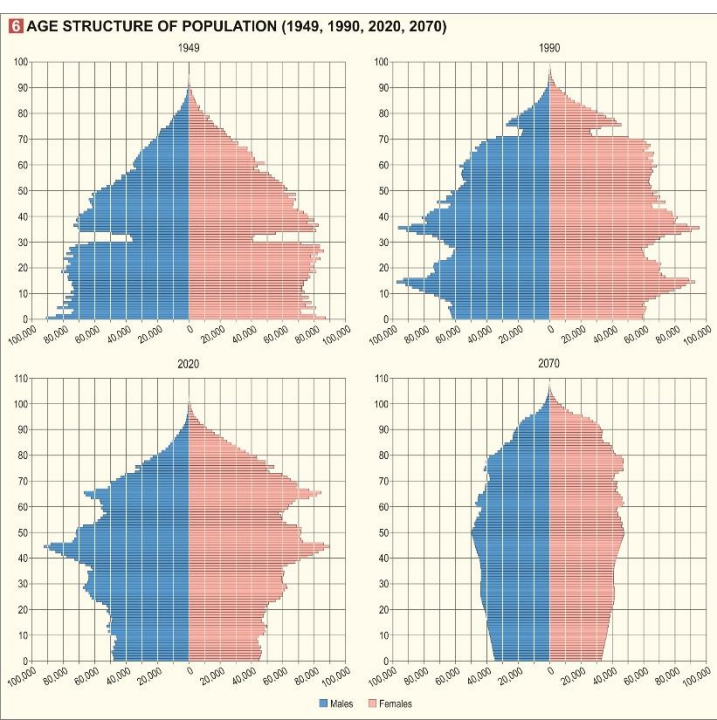
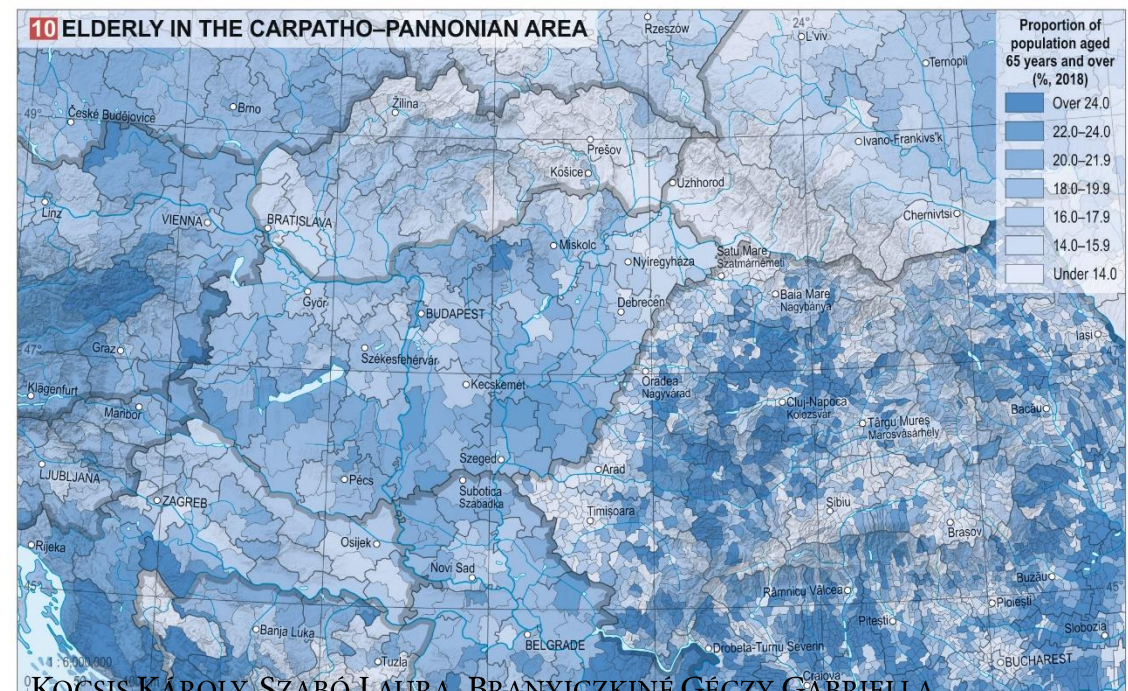
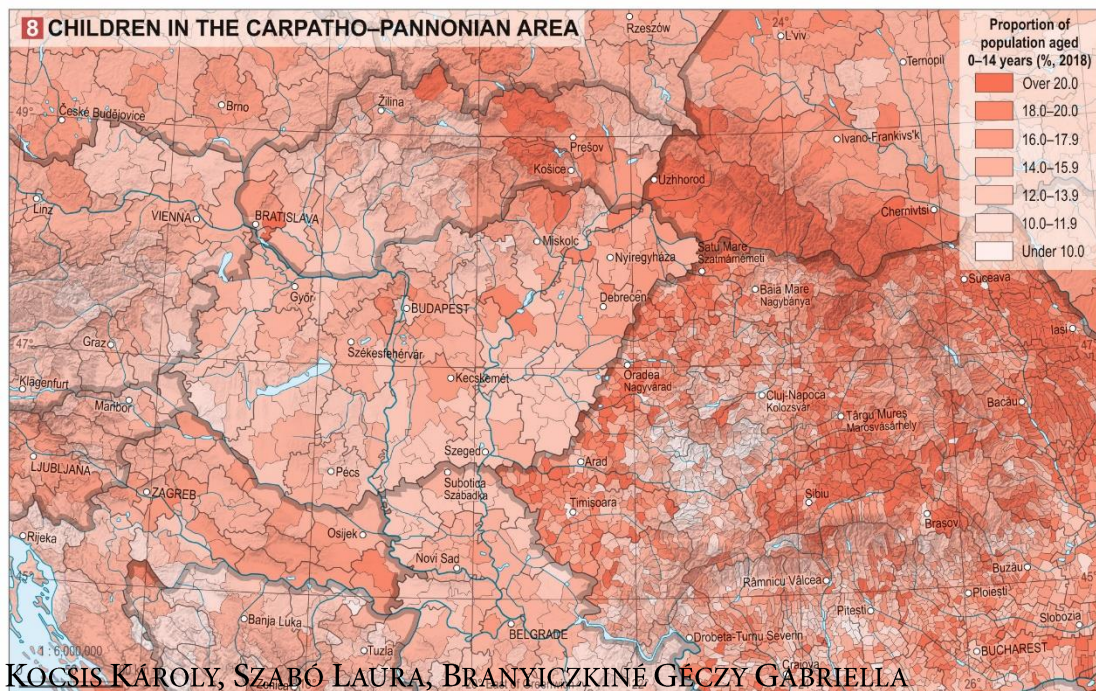

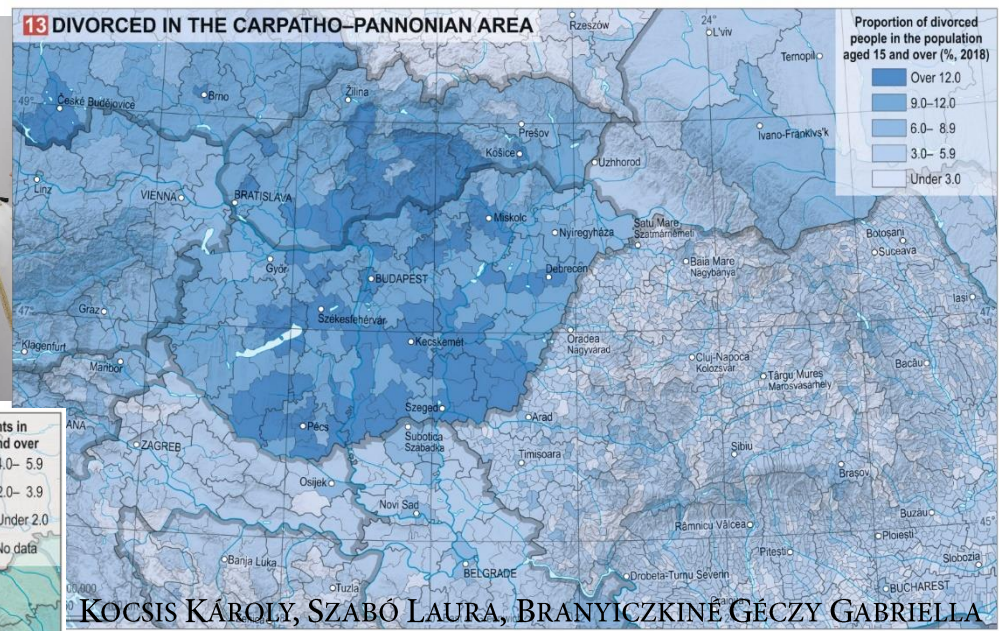
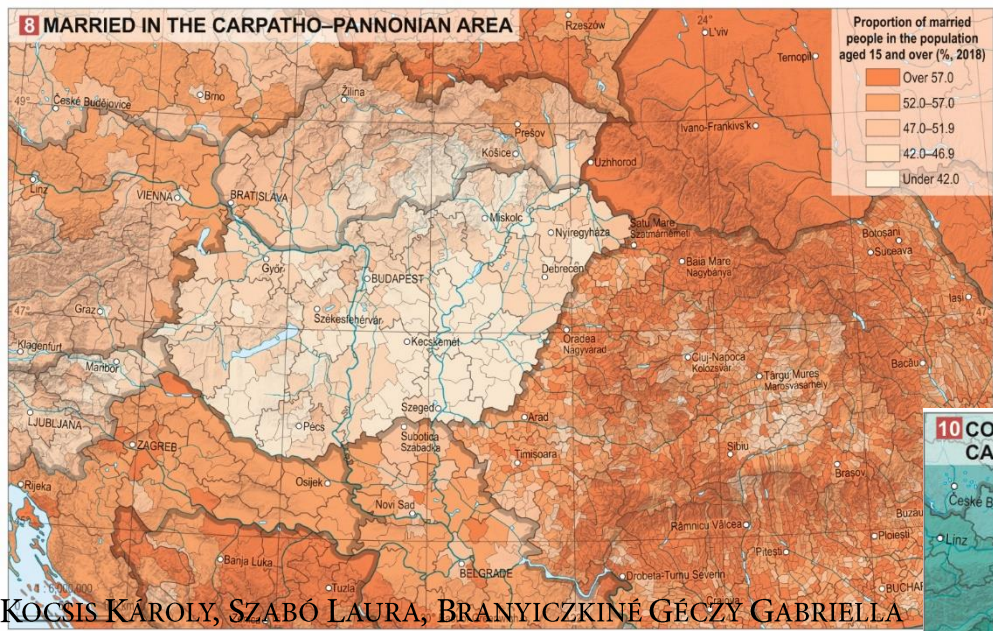

POPULATION STRUCTURES

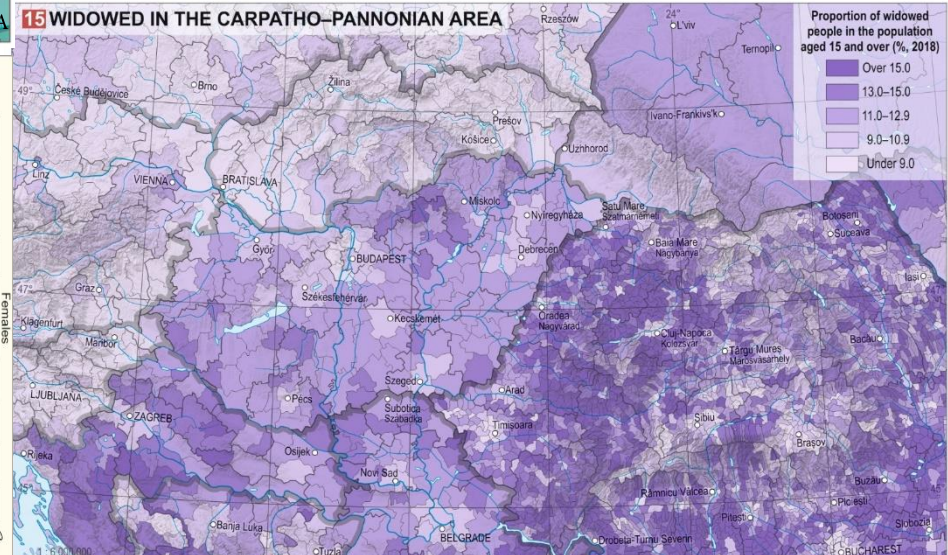
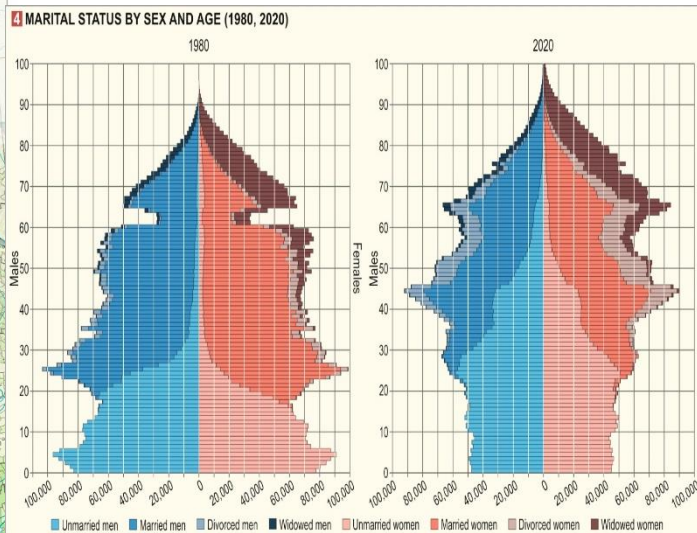
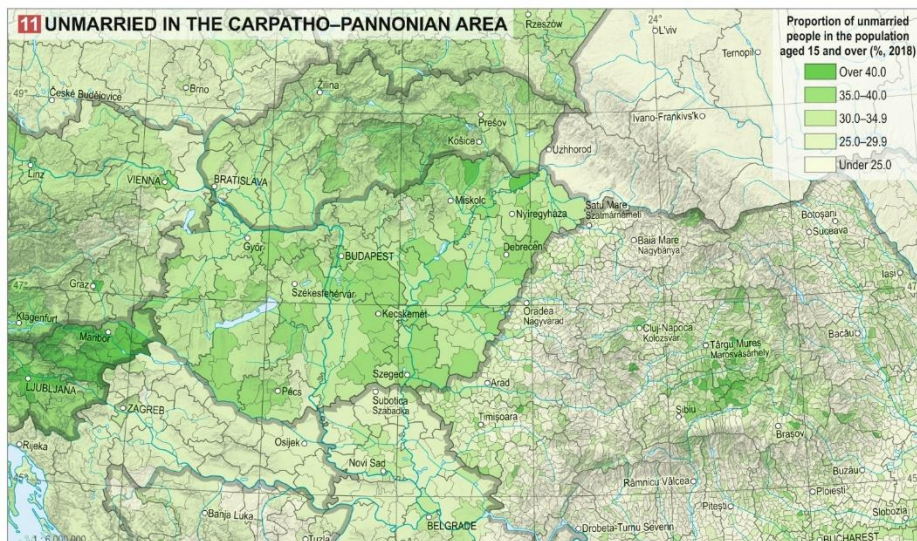

KOCSIS KÁROLY, SZABÓ LAURA, BRANYICZKINÉ GÉCZY GABRIELLA

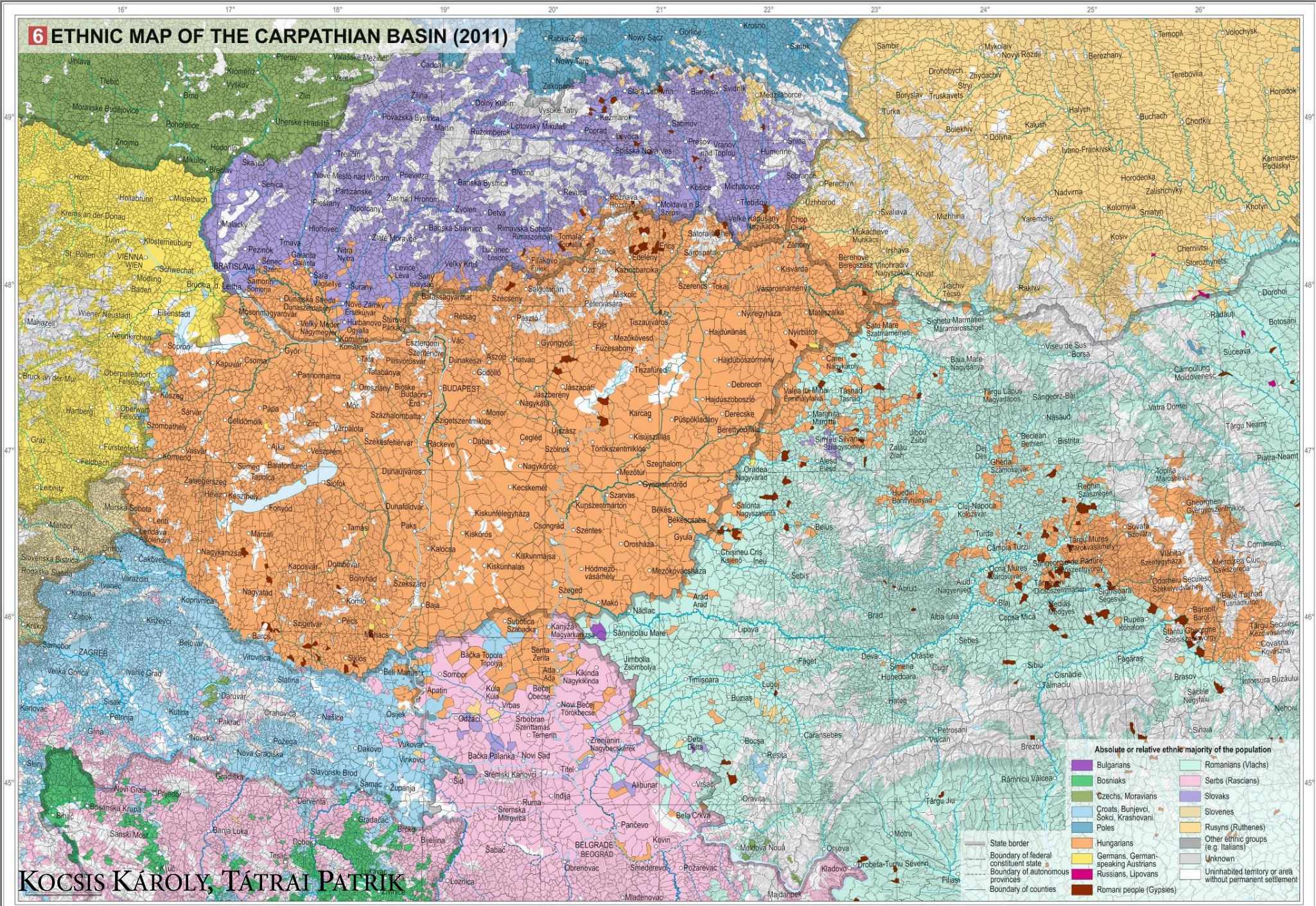
KOCSIS KÁROLY, SZABÓ LAURA, BRANYICZKINÉ GÉCZY GABRIELLA

KOCSIS KÁROLY, SZABÓ LAURA, BRANYICZKINÉ GÉCZY GABRIELLA

KOCSIS KÁROLY, SZABÓ LAURA, BRANYICZKINÉ GÉCZY GABRIELLA

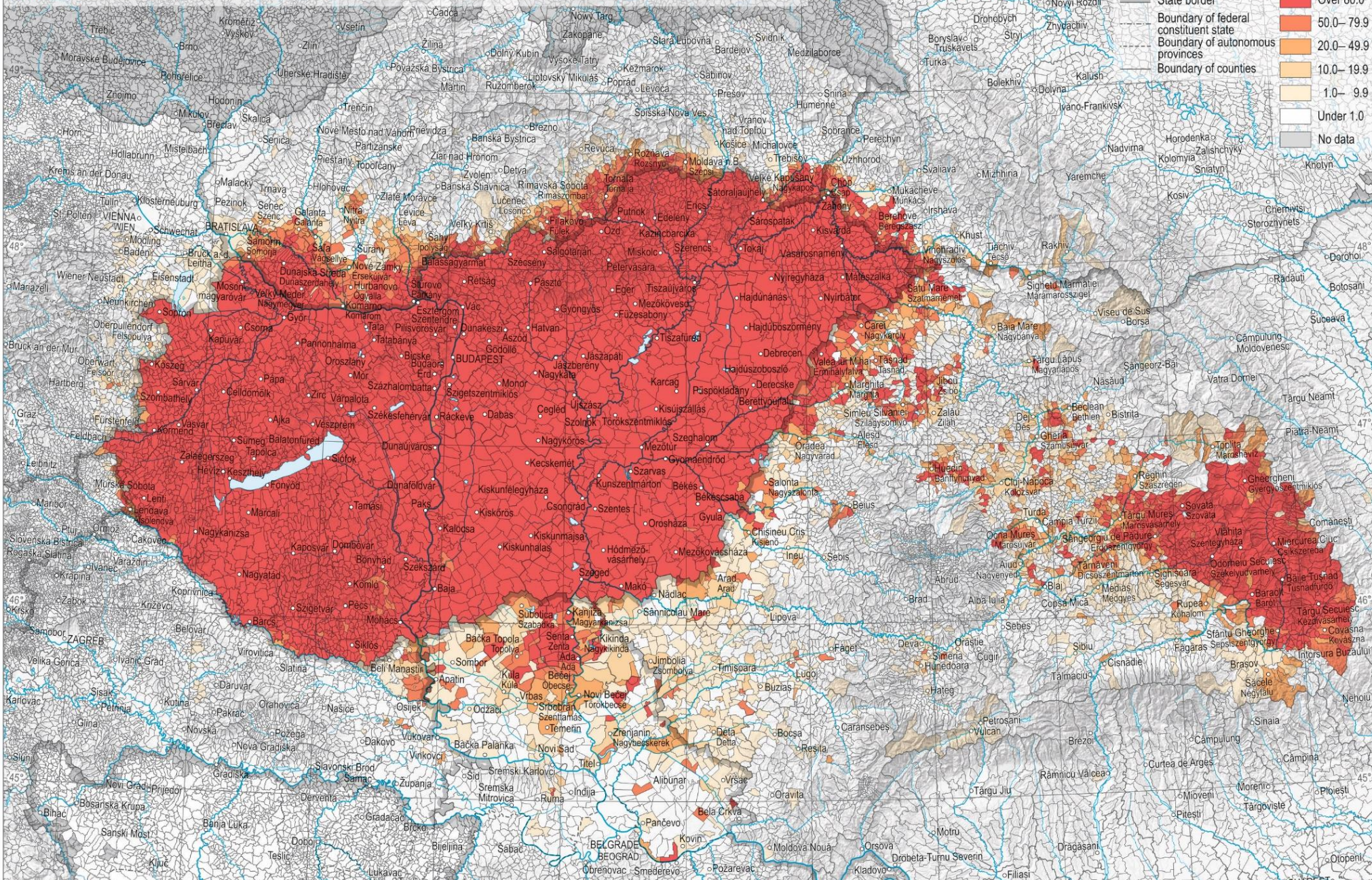
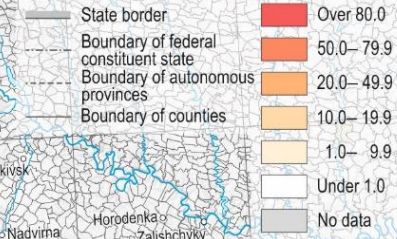
6 ETHNIC MAP OF THE CARPATHIAN BASIN (2011)

KOCSIS KÁROLY, TÁTRAI PATRIK

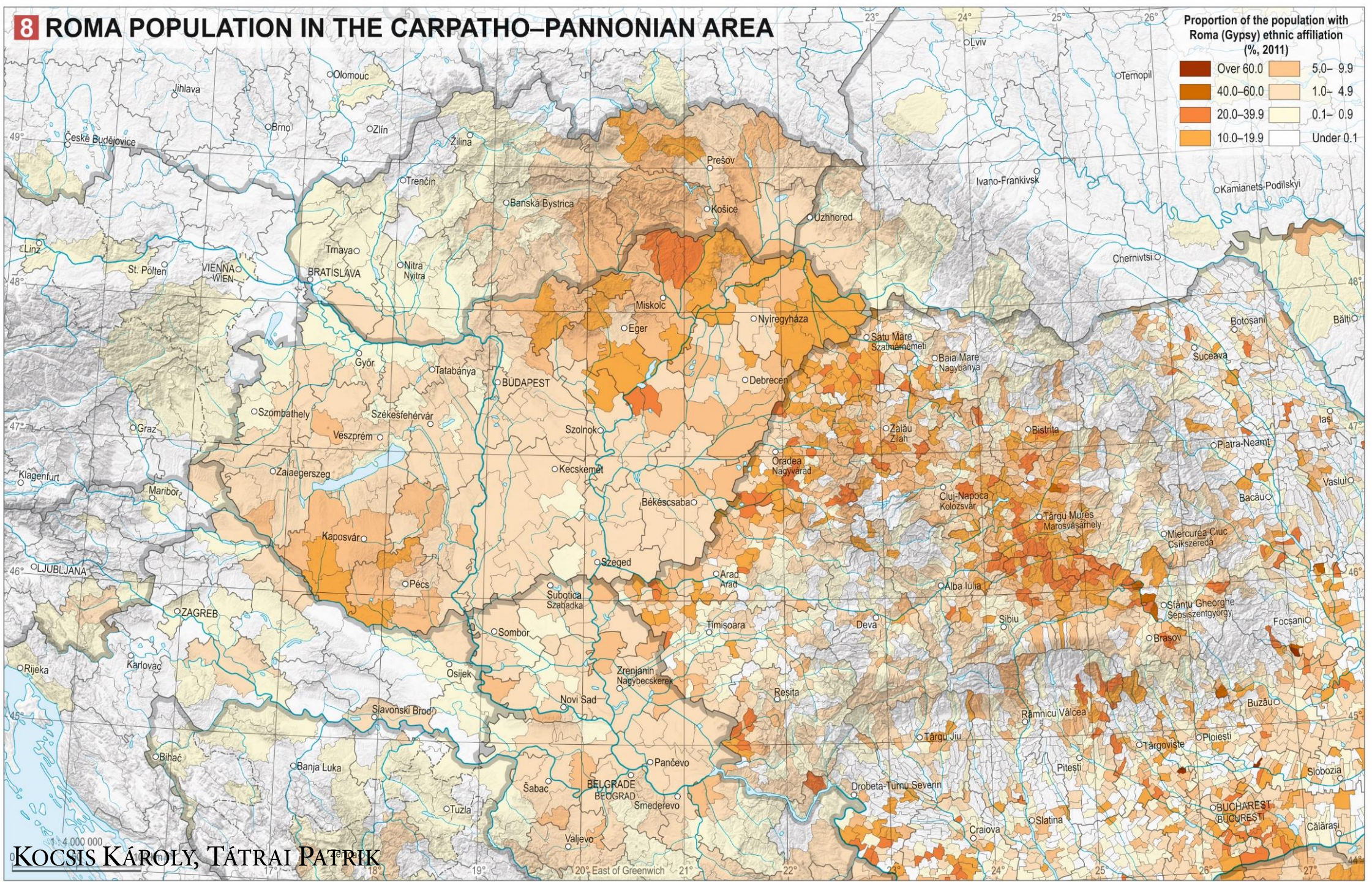
7 NATIVE HUNGARIAN SPEAKERS IN THE CARPATHIAN BASIN

Proportion of native Hungarian speakers (% , 2011)

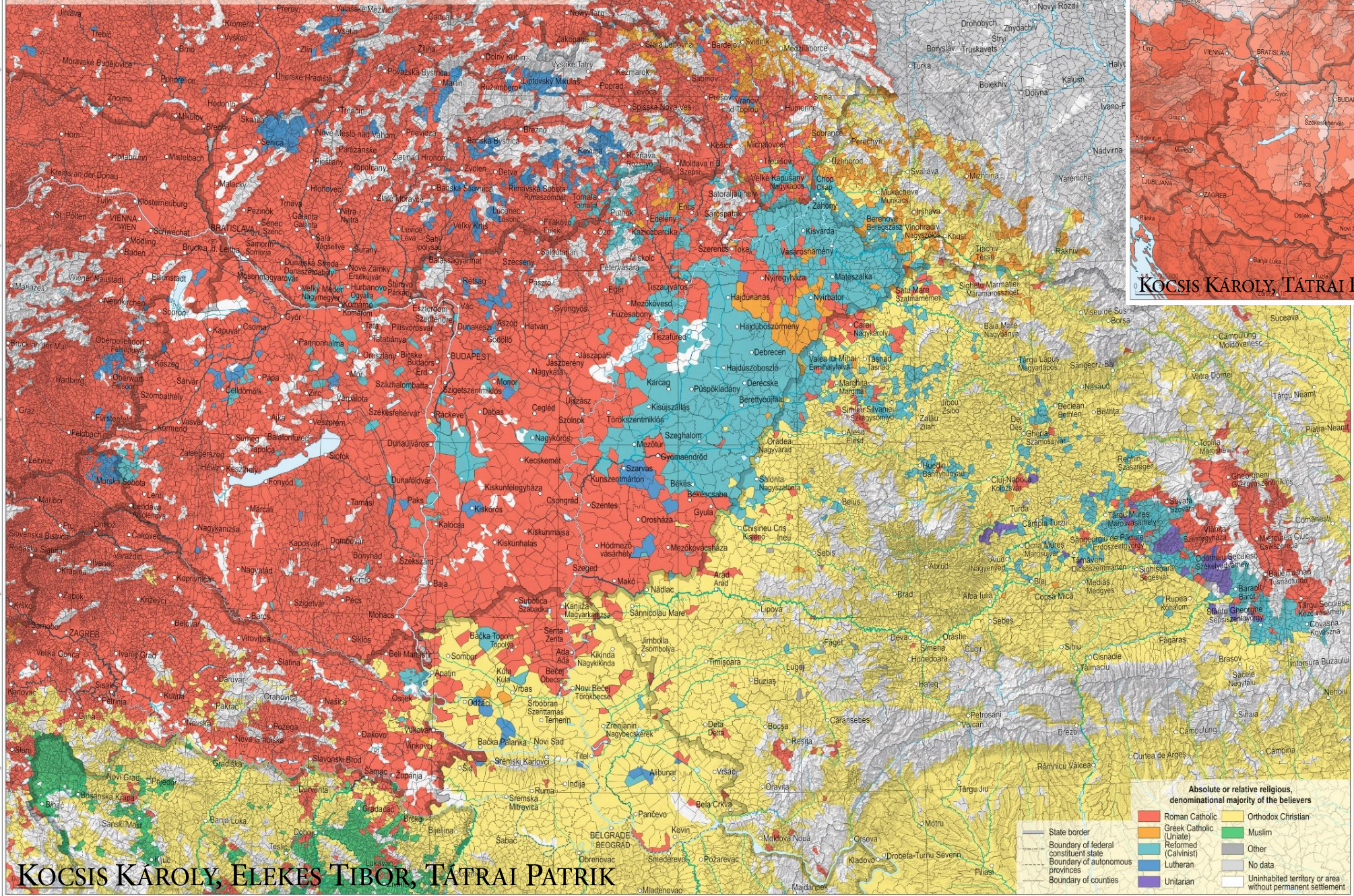

KOCSIS KÁROLY, TÁTRAI PATRIK

8 ROMA POPULATION IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA

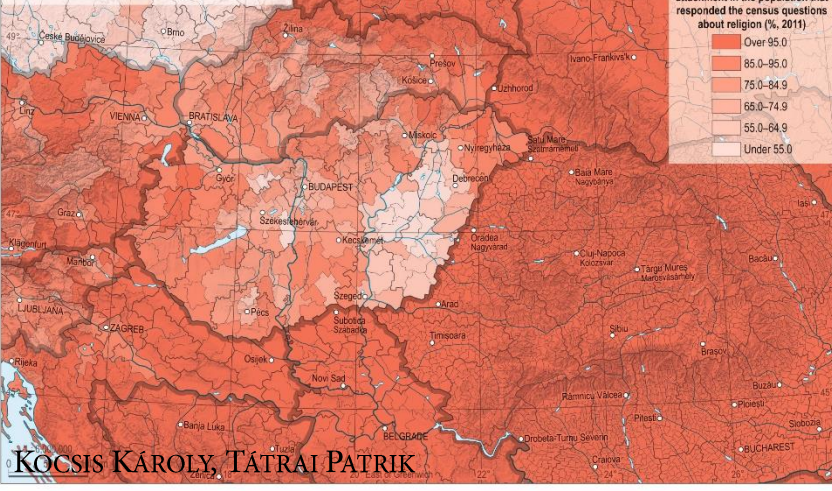

4 MAP OF RELIGIONS IN THE CARPATHIAN BASIN (2011)

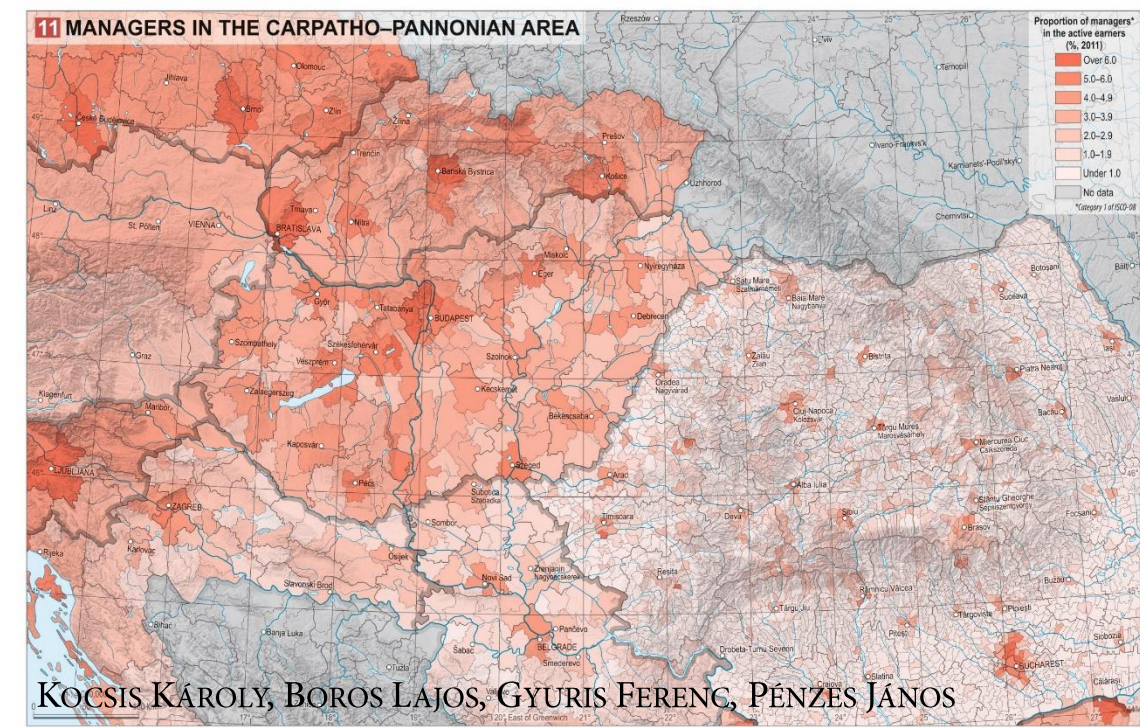
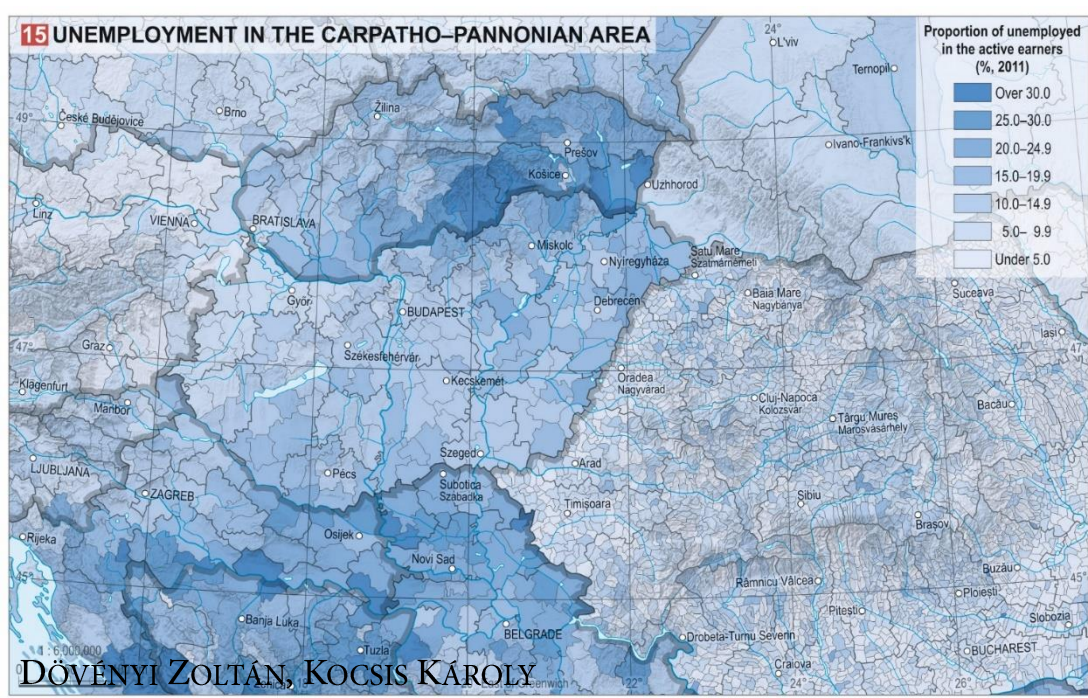
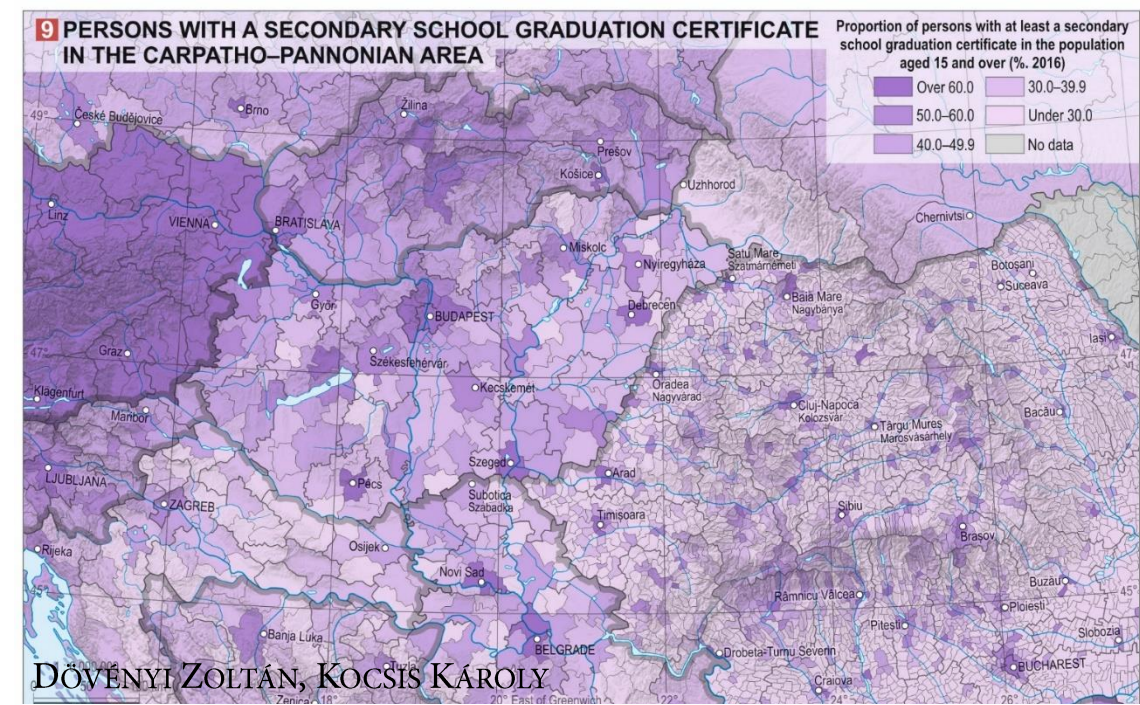
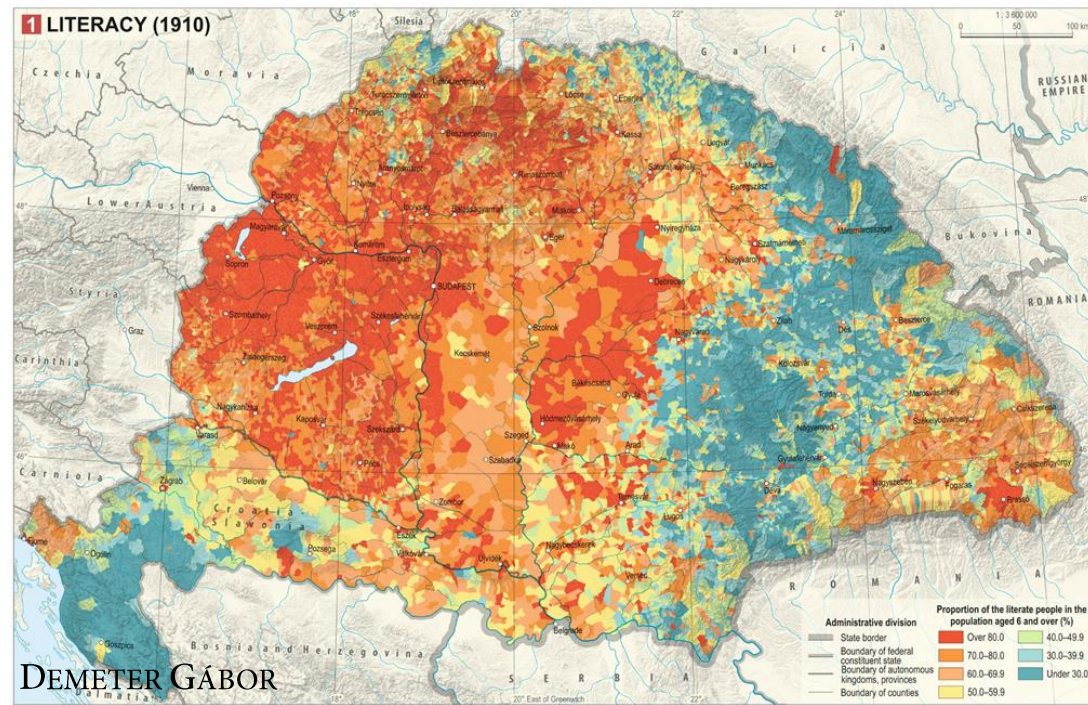
KOCSIS KÁROLY, ELEKES TIBOR, TÁTRAI PATRIK

7 RELIGIOUS, DENOMINATIONAL ATTACHMENT OF THE POPULATION IN THE CARPATHO-PANNONIAN AREA

KOCSIS KÁROLY, TÁTRAI PATRIK

NATIONAL ATLAS OF HUNGARY

PRINTED

INTERACTIVE

Home

National atlases ▾

National Atlas of Hungary ▾

Contact

1. The state of Hungary and its place in the World

2. Natural environment

3. Society

4. Economy

The English language edition of the National Atlas of Hungary, Volume Natural Environment has received the most prestigious international recognition. [Read more](#)

Welcome

Home ▸ Welcome

Welcome to the homepage of the National Atlas of Hungary project!

The aim of the project is to publish a new national atlas. This idea, just like in 1983, was initiated by the [Hungarian Academy of Sciences](#). The project has been coordinated by the [Geographical Institute of the Research Centre for Astronomy and Earth Sciences](#), in cooperation with its strategic partner, the [Department of Cartography and Geoinformatics of Eötvös Loránd University](#).

Home

National atlases ▾

National Atlas of Hungary ▾

Contact

1. The state of Hungary and its place in the World

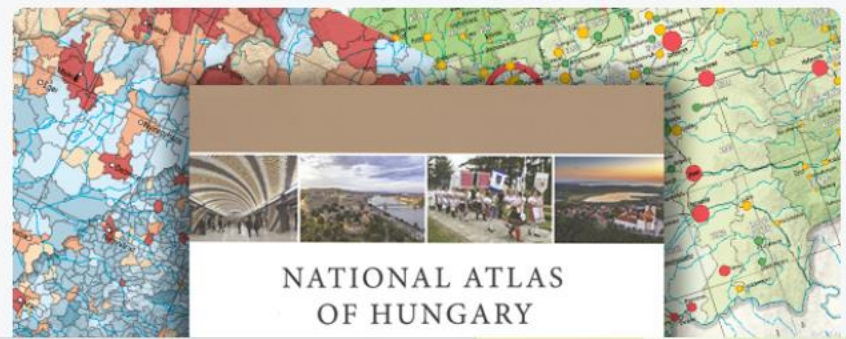
2. Natural environment

3. Society

4. Economy

National Atlas of Hungary Volume 3 – Society

National Atlas of Hungary ▶ The National Atlas Project ▶ Volumes published ▶ Volume 3 – Society

Károly Kocsis (Editor-in-Chief) 2021. National Atlas of Hungary – Society. Research Centre for Astronomy and Earth Sciences, Geographical Institute, Budapest.

The National Atlas of Hungary (MNA) was first published in 1967, and a second edition followed in 1989. Published in both Hungarian and English, this third edition of the National Atlas presents, in four volumes, the dynamic spatial structure of nature, society and the economy in Hungary and – wherever the required data are available – in the broader Carpatho–Pannonian Area. In the spirit of

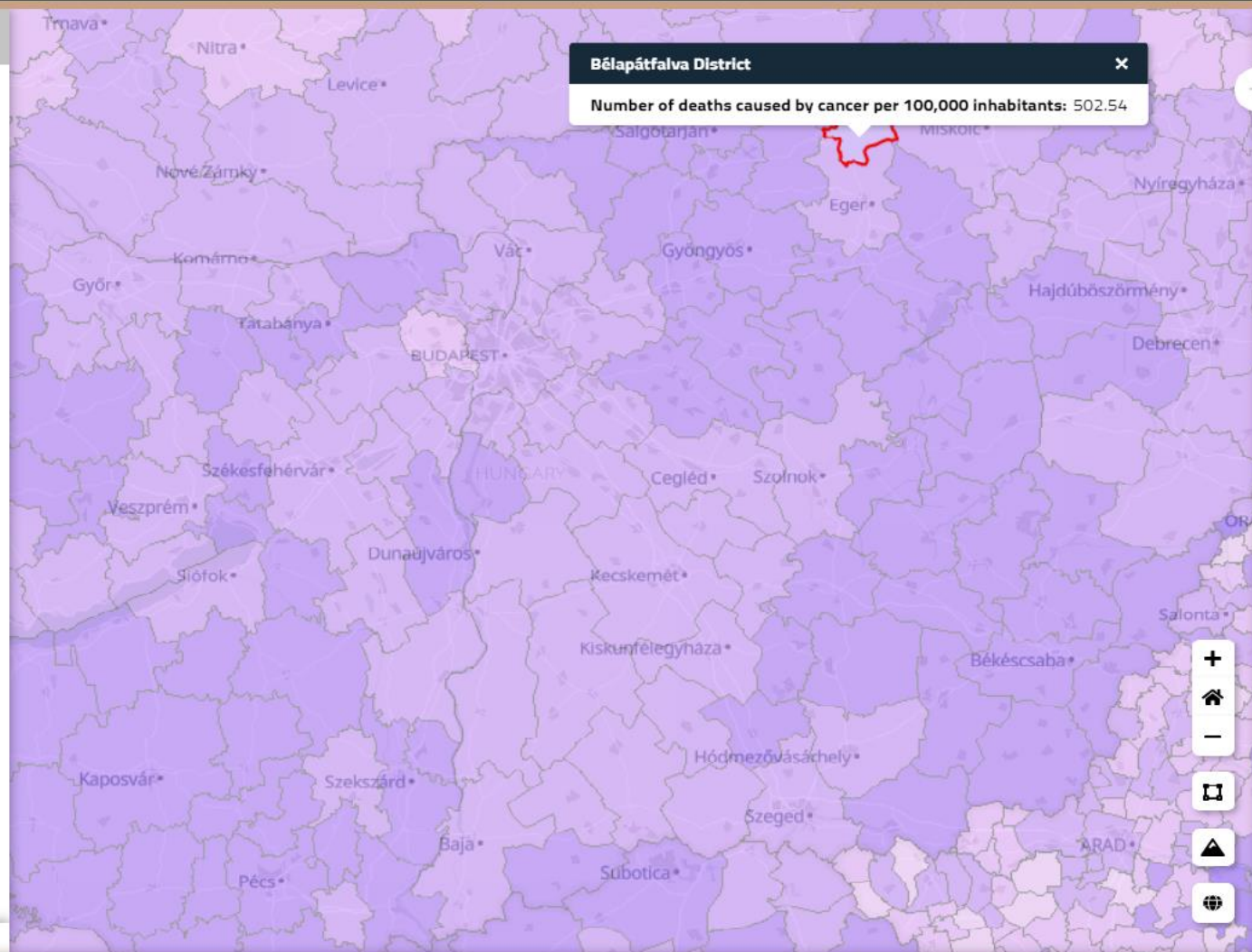
NATIONAL ATLAS OF HUNGARY

PRINTED

INTERACTIVE

- MAPS
- SEARCH
- Total first marriage rate for women
- Live births outside marriage in the Carpatho–Pannonian Area
- Crude death rate in the Carpatho–Pannonian Area
- Infant mortality in the Carpatho–Pannonian Area
- Life expectancy at birth in the Carpatho–Pannonian Area
- Life expectancy at age 65
- Change of the life expectancy at birth
- Deaths caused by diseases of the circulatory system in the Carpatho–Pannonian Area
- Deaths caused by diseases of the circulatory system
- Deaths caused by cancer in the Carpatho–Pannonian Area**
- Deaths caused by cancer
- Suicide (1901–1910)
- Suicide (2001–2011)

Statistics for the complete data set

Minimum:	0.00
Maximum:	7,750.63
Mean:	266.17
Standard deviation:	212.10

CUSTOMIZE LEGEND

Map navigation controls: +, -, Home, Full Screen, Location, Globe

Thank you for your attention!

